

**POROČILO O URESNIČEVANJU
LETNEGA PROGRAMA
programa dela naravnega
rezervata Škocjanski zatok
v letu 2011**

Koper, januar 2012

Poročilo pripravili:
Nataša Šalaja, Borut Mozetič, Bojana Lipej, Tadeja Oven
DOPPS, januar 2012

KAZALO

I. PREDSTAVITEV ZAVAROVANEGA OBMOČJA IN UPRAVLJAVCA	4
II. UVOD.....	5
III. POROČILO O IZVEDBI UKREPOV IN DOSEGANJU CILJEV IZ PROGRAMA DELA ZA LETO 2011	6
<i>Cilj 1: Do konca marca 2007 ustvariti in kasneje upravljati 12 ha odprtih sladkovodnih površin in trstičja na Bertoški bonifiki, primernih za gnezdenje čapljice in drugih vrst ptic s podobnimi ekološkimi zahtevami, kot tudi za vodne ptice na selitvi in prezimovanju ...</i>	6
<i>Cilj 2: Do konca marca 2007 oblikovati in kasneje upravljati 13 ha vlažnih in močvirnih travnikov, primernih za gnezdenje polojnika, kot selitvena postaja ter kot prezimovališče za nacionalno pomembne populacije vodnih ptic, kot sta žvižgavka in rasa žlicarica</i>	14
<i>Cilj 3: Obnoviti polnaravne funkcije in pogoje v brakični laguni z odstranitvijo 200.000 m³ sedimenta iz lagune, oblikovati osrednjo poglobitev in sekundarne kanale v letu 2007, ki bodo omogočali plimovanje in pretok vode po celem vodnem telesu z namenom vzpostavitve ponovne povezave z morskim ekosistemom ter povečanja nacionalno pomembnih populacij prezimujočih ptic, kot so liska, race in druge vrste, ki se prehranjujejo s potapljanjem</i>	21
<i>Cilj 4: Obnoviti, oblikovati in povečati habitate ob robu lagune, in sicer 25 ha slanih muljastih tal za razrast halofitne vegetacije, 1,5 ha morskih močvirij z obmorskim ločkom in 1 ha gnezditvenih otočkov brez vegetacije do konca aprila 2007</i>	23
<i>Cilj 5: Upravljati robne habitate z namenom povečanja gnezdeče populacije beločelega deževnika (5-10 parov) in zagotoviti ustrezne pogoje za gnezditve male čigre</i>	25
<i>Cilj 6: Upravljati in vzdrževati Jezerce in obrobno trstičje za gnezdenje 1-3 parov čapljice, 8-10 parov rakarjev, 6-10 parov svilnic ter drugih močvirskih ptic.....</i>	27
<i>Cilj 7: Izboljšati in vzdrževati potrebno kakovost in količino vode za vzpostavitev in ohranjanje ugodnih ekoloških pogojev in statusa habitatov na območju celotnega rezervata</i>	29
<i>Cilj 8: Razviti in vzdrževati pozitivno podobo rezervata pri glavnih ciljnih skupinah (obiskovalci, lokalno prebivalstvo) in pri javnih službah.....</i>	32
<i>Cilj 9: Do konca leta 2009 zgraditi načrtovano parkovno infrastrukturo (informacijski center, centralna opazovalnica, opazovalni stolp, učne poti z opremo, itd.), ki bo ljudem omogočala kakovostno doživljanje narave in jim posredovala ključna sporočila</i>	39
<i>Cilj 10: V letu 2007 pripraviti vsebinske programe za obiskovalce rezervata in jih po pripravi stalno izvajati</i>	51
<i>Cilj 11: Vzpodbujati raziskave študentov, dijakov, drugih izobraževalnih skupin in raziskovalnih ustanov v rezervatu.....</i>	54
<i>Cilj 12: Ustvarjati prihodek iz virov, skladnih z glavnimi naravovarstvenimi cilji rezervata</i>	57
<i>Cilj 13: Izvajati naravovarstveni nadzor za zagotavljanje varstvenega režima in ostale upravljalne naloge v skladu z Zakonom o naravnem rezervatu Škocjanski zatok, Uredbo o koncesiji za upravljanje NRŠZ, koncesijsko pogodbo in ZON-om.....</i>	58
PRILOGE K LETNEMU POROČILU.....	64
PRILOGA 1	65
PRILOGA 2	68

Pojasnilo k opredelitvi ciljev: Cilji izhajajo iz Odloka o programu varstva in razvoja naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2007–2011 (Načrt upravljanja), zato se glasijo na celotno obdobje izvajanja Načrta upravljanja. Upravljalne strategije in ukrepi, ki so predmet tega programa, se bodo izvajali samo v letu 2011, vendar v širšem okviru doseganja petletnih operativnih ciljev.

I. PREDSTAVITEV ZAVAROVANEGA OBMOČJA IN UPRAVLJAVCA

OSEBNA IZKAZNICA NARAVNEGA REZERVATA ŠKOCJANSKI ZATOK

RAZGLASITVE:

naravni rezervat

(Zakon o naravnem rezervatu Škocjanski zatok; Uradni list RS, št. 20/1998)

ekološko pomembno območje – EPO

(Uredba o ekološko pomembnih območjih; Uradni list RS, št. 48/2004)

posebno varstveno območje – območje Natura 2000

(Uredba o posebnih varstvenih območjih; Uradni list RS, št. 49/2004)

naravna vrednota

(geomorfološka, hidrološka, botanična, zoološka in ekosistemska; Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot; Uradni list RS, št. 111/2004)

POVRŠINA NARAVNEGA REZERVATA:

122 hektarjev

UPRAVLJAVEC

Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS)

Začasni informacijski center NR Škocjanski zatok

Staničev trg 16, 6000 Koper

Tel.: 05/ 62 60 370

Fax.: 05/ 62 60 369

Gsm: 051/ 680 442

E-pošta: skocjanski@skocjanski-zatok.org

Spletna stran: www.skocjanski-zatok.org, www.ptice.si

DOPPS je nevladna naravovarstvena organizacija s statusom društva, ki deluje v javnem interesu na področju ohranjanja narave ter varstva okolja. Je tudi slovenska krovna ornitološka organizacija, ki širom Slovenije združuje preko 1.000 članov. DOPPS je slovenski partner svetovne zveze za varstvo ptic BirdLife International. Poslanstvo društva je varovanje ptic in njihovih habitatov z naravovarstvenim delom, raziskovanjem, izobraževanjem, popularizacijo in sodelovanjem.

Kot koncesionar za upravljanje naravnega rezervata Škocjanski zatok, je DOPPS uresničil Letni program dela naravnega rezervata Škocjanski zatok za leto 2011 na podlagi določil:

- Zakona o naravnem rezervatu Škocjanski zatok (v nadaljevanju: ZNRŠZ, Ur.l.RS, št.20/98),
- Uredbe o koncesiji za upravljanje naravnega rezervata Škocjanski zatok (Ur.l.RS, št.31/99),
- Odločbe o izbiri koncesionarja št. 636-06/99-4 za Škocjanski zatok,
- koncesijske pogodbe, podpisane med Vlado RS in DOPPS št. 252100-50-85/00 in Aneksa št. 1 k tej pogodbi,
- Odredbe o pogojih obiskovanja in zadrževanja v naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Ur. l. RS, št. 58/01),
- Odloka o programu varstva in razvoja naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2007–2011 (Ur.l.RS, št.83/2007).

II. UVOD

Cilji in ukrepi v nadaljevanju so navedeni v enakem vrstnem redu, kot v Načrtu upravljanja NR Škocjanski zatok za obdobje 2007–2011, kar zagotavlja preglednost in primerljivost programov med leti in rezultatov celotnega obdobja izvajanja Načrta upravljanja.

DOSEGANJE PRIORITET PRI UPRAVLJANJU NR ŠKOCJANSKI ZATOK V LETU 2011

V letu 2011 smo si pri upravljanju naravnega rezervata Škocjanski zatok in uresničevanju drugih zakonsko določenih nalog in nalog, ki izhajajo iz koncesijske pogodbe, zastavili naslednje prioritete, katerim dodajamo še komentar o uresničevanju le-teh:

1. gradnja parkovne infrastrukture v naravnem rezervatu: po mnogih zapletih v zvezi s spremembo investitorja (MOP) na podlagi nedavnih zakonodajnih sprememb smo v sodelovanju z odgovornimi strokovnimi kadri na MOP z MG in SVLR uspeli neformalno uskladiti vlogo za ESRR sofinanciranje z vsemi prilogami, sklenili smo tripartitno pogodbo z izbranim izvajalcem inženiringa in začeli s pripravo javnega razpisa za gradnjo in drugimi pripravljalnimi aktivnostmi za izvedbo (več v okviru poročila – cilj 9). Jeseni so se pri uradnem potrjevanju vloge na MG pojavila vprašanja pri Kohezijski službi na MG o dejanski možnosti izvedbe investicije s takšno finančno shemo s strani MOP. V novembru smo se sestali skupaj s predstavniki MOP, MG in MF z namenom diskusije v smeri iskanja najboljše rešitve za izvedbo projekta, na podlagi katerega sta MOP in MG posredovala na MF štiri možne scenarije za izvedbo z različnimi izvajalci, vendar do konca leta odgovora s strani MF nismo prejeli. V drugi polovici leta torej ni prišlo do napredka pri izvedbi projekta.

2. upravljanje habitatov, obnovljenih in vzpostavljenih v okviru obnove rezervata: dejavnosti so tekle v skladu s programom, zaradi težav pri izvajanju proračuna in visoke ocenjene vrednosti izvedbe ni prišlo samo do izvedbe zaporničnega sistema na jarku 9, ki smo ga vključili v program dela za 2012.

3. raziskave in monitoringi v rezervatu, ki bodo služili kot kazalniki za dopolnitev ocene uspešnosti obnove in upravljanja rezervata: aktivnosti so tekle skladno s planom – glej cilje 1-7.

4. Priprava in sprejem Programa varstva in razvoja naravnega rezervata Škocjanski zatok (načrt upravljanja) za naslednje srednjeročno obdobje, predvidoma za obdobje 2013–2022: zaradi daljšega postopka sprejema nove uredbe o NRŠZ se priprava načrta upravljanja predvidoma zamakne za eno leto – uredba vsebuje tudi prehodni člen, ki opredeljuje smiselno uporabo obstoječega NU v trajanju enega leta po sprejemu uredbe ter sprejem novega NU do tega roka. Priprava NU je del programa dela za leto 2012.

III. POROČILO O IZVEDBI UKREPOV IN DOSEGANJU CILJEV IZ PROGRAMA DELA ZA LETO 2011

Sladkovodno močvirje na Bertoški bonifiki

Cilj 1: Do konca marca 2007 ustvariti in kasneje upravljati 12 ha odprtih sladkovodnih površin in trstičja na Bertoški bonifiki, primernih za gnezdenje čapljice in drugih vrst ptic s podobnimi ekološkimi zahtevami, kot tudi za vodne ptice na selitvi in prezimovanju

Upravljalne strategije

1.1. Dokončanje izvedbe gradbenih in vzdrževalnih del za oblikovanje območij s stalno vodo in sestoji trstičja na Bertoški bonifiki

Strategija je izvedena, ukrepov v 2011 ne načrtujemo.

1.2. Vgradnja zapornic in drugih vodno-gospodarskih objektov z možnostjo popolne občasne izsušitve območja (dopolnitev)

Ukrepi

- Vgradnja vseh drugih potrebnih cevi, zapornic, sifonov in drugih vodno-gospodarskih objektov

Konec leta 2007 smo na sladkovodnem delu rezervata na Bertoški bonifiki začeli z upravljanjem vodnega režima v skladu s Programom varstva in razvoja naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2007–2011 (Načrt upravljanja). Na južnem delu sladkovodnega močvirja (območje vlažnih in močvirnih travnikov) in severnem delu (območje odprte vodne površine s trstičjem) je omogočeno neodvisno upravljanje vodostajev, saj so na končnih delih jarkov vgrajeni betonski jaški s tablastimi zapornicami.

V trenutnem stanju pa je oteženo upravljanje vodnega režima na območju severnega dela Bertoške bonifike. Obstoječa vodno-gospodarska ureditev sladkovodnega dela rezervata namreč ne omogoča neodvisnega upravljanja vodostajev na območju odprte vodne površine s trstičjem in območju sladkovodnega močvirja na območju »trikotnika«. Zato smo v septembru 2011 na podlagi potrjenega Programa dela naravnega rezervata Škocjanski zatok za leto 2011 pozvali tri potencialne izvajalce k oddaji ponudbe za izdelavo projekta za izvedbo (PZI) enostavnega zaporničnega sistema na jarku 9 v sladkovodnem delu naravnega rezervata. Ker gre za naročilo investicijske narave, je bil naročnik Ministrstvo za okolje in prostor, DOPPS pa je za MOP zbral ponudbe v skladu z JN zakonodajo in na podlagi izhodišč podanih v projektni nalogi ter zaključil postopek in pripravil poročilo o izboru najugodnejšega ponudnika. Na podlagi zbranih ponudb ter ocenjevanja je bilo konkretno javno naročilo oddano najugodnejšemu ponudniku in sicer: GLG Projektiranje d.o.o., s katerim je MOP dne 26.9.2011 sklenilo pogodbo, izvajalec pa je pripravil in predal izdelan projekt za izvedbo zapornice do konca oktobra.

Cilj izvedbe enostavnega zaporničnega sistema na jarku 9 je dolgoročno vzpostavitev ločenega sistema upravljanja vodnega režima na površinah vlažnih in močvirnih travnikov južnega dela bonifike, na površinah odprte vodne površine na severnem delu bonifike ter sladkovodnega močvirja na območju t.i. »trikotnika«. S tem bomo lahko zagotovili hitro

odzivnost v primeru nepredvidljivih okoliščin (preprečevanje preplavljanja gnezdišč, pojavov botulizma) ter znižali stroške upravljanja vodno-gospodarske infrastrukture v rezervatu in izven njega.

Investitor izvedbe zaporničnega sistema na jarku 9 bo ravno tako MOP. Izvedbo zaporničnega objekta načrtujemo v letu 2012, ko bo investitor izbral najugodnejšega izvajalca del, ki bo zapornice vgradil v času poletne osušitve sladkovodnega dela rezervata ob zagotovljenem gradbenem in projektantskem nadzoru. Naravovarstveni nadzor nad izvedbo del bo izvajal DOPPS, ki bo zagotovil tudi izvedbo načrtovanih sifonov, zagotovljen pa bo tudi gradbeni nadzor. Po izvedbi bo izdelan tudi Projekt izvedenih del in Projekt obratovanja in vzdrževanja (PID in POV). Tesnitve prostorov med vstavljenimi plastičnimi cevmi in betonskimi prepusti bomo zaključili po izvedbi zaporničnega objekta na jarku 9.

1.3. Oblikovanje vsaj 4 ha trstičja

Strategija je izvedena, ukrepov v 2011 nismo izvajali.

1.4. Upravljanje s trstičjem - ohranjanje primerne strukture

Ukrepi

- Nadzor in upravljanje sestojev trstičja in rasti vrbovja

Na območju trstičja v letošnjem letu vrbovja po planu nismo sadili. V začetku marca smo določene predele s trstičjem na severnemu delu Bertoške bonifike zaščitili s prenosnim pastirjem in pašo usmerili na predele pred opazovalnicama 3a in 4. Konec aprila smo prenosnega pastirja odstranili in odprli prehod na območje vlažnih in močvirnih travnikov ter pašnim živalim omogočili pašo pa celotnem območju sladkovodnega dela rezervata.

V avgustu smo opravili pregled stanja razraščanja trstičje po celotnem sladkovodnem delu naravnega rezervata in pripravili načrt košnje in mulčenja. Košnjo in mulčenje smo opravili v septembru, v času poletne osušitve območja Bertoške bonifike.

Na celotni površini sladkovodnega dela rezervata smo v novembru in decembru obrezali tudi v prejšnjih letih zasajeno vrbovje.

- Vzdrževanje določenega vodnega režima na območju trstičja

Od oktobra do začetka aprila smo na območjih večjih sestojev trstičja vzdrževali maksimalno globino vode. V tem obdobju smo vzdrževali vodostaj brez večjih nihanj. V tem času smo po potrebi nivo vzdrževali z dotokom sladke vode iz Rižane. V začetku aprila smo maksimalni projektirani vodostaj znižali za 20 do 30 centimetrov ter zagotavljali stabilen vodostaj v gnezditvenem obdobju.

Konec julija oziroma v začetku avgusta smo začeli gladino vode postopno zniževati, tako da smo do srede avgusta dosegli zelen poletno nivo. Nato smo od sredine avgusta do sredine septembra na območju trstičja vzdrževali minimalno globino vode, ponekod pa smo trstičje tudi popolnoma izsušili zaradi košnje oziroma mulčenja. Na območju sladkovodnega trstičja v »trikotniku« smo od oktobra do začetka septembra vzdrževali maksimalni nivo vode. V avgustu smo nivo vode na obravnavanem območju za kratek čas

znižali na minimum ter prvič od začetka upravljanja popolnoma izsušili obravnavano območje in ga v oktobru ponovno napolnili na maksimalni nivo s svežo sladko vodo.

Sredi oktobra (oziroma takoj po opravljenih upravljaljskih posegih: košnja, mulčenje) smo gladino vode začeli postopno dvigovati, tako da smo v začetku novembra ponovno dosegli načrtovani jesensko-zimsko nivo.

1.5. Upravljanje območij s stalno vodo in z otoki

Ukrepi

- Čiščenje dovodnih jarkov

Po pregledu jarkov na območju Bertoške bonifike, ki smo ga opravili v sredini junija, smo ugotovili, da čiščenje globjih jarkov in zastiralnih nasipov z uporabo komunalnega mulčerja na roki ne bo potrebno, saj zaraščenost ni bila prekomerna in vegetacija ni vplivala na pretoke in kroženje vode na sladkovodnem delu naravnega rezervata. Čiščenje jarkov (košnja robov in brežin) na območju sladkovodnega dela rezervata smo v času poletne osušitve območja izvedli z uporabo lastnega traktorja z bočnim mulčerjem, zato najem storitve traktorja s komunalnim mulčerjem na roki dolžine vsaj 6 metrov za čiščenje jarkov ter najem storitve manjšega bagra za odstranjevanje rastlinskega materiala z dna jarkov ni bil potreben.

Po opravljeni košnji smo pregledali tudi stanje prehodov za pašno živino in najeli storitev manjšega bagra za popravila in tekoče vzdrževanje dna jarkov v skladu s Projektom o obratovanju in vzdrževanju (POV), Inženiring za vode, 2007. Hkrati smo s pomočjo najetega manjšega bagra očistili in poglobili tudi mlake ob krožni učni poti ter z brežin jarkov odstranili vse grme tujerodne amorfe.

Na glavnem dovodnem jarku smo spremljali stanje vodnih grabelj in jih redno čistili. Redno smo čistili tudi vodne nanose na prelivnem objektu na Ari in s tem omogočali stalen dotok sladke vode v akvatorij brakičnega dela rezervata.

- Redno vzdrževanje zapornic in spremljevalnih struktur

Nadzorniki so redno pregledovali vse zapornice, sifonske pipe, jarke in nasipe ter nadzorovali njihovo delovanje. Manjše napake so redno odpravljali. V začetku marca 2011 so na betonskem jašku na glavnem odvodnem kanalu z območja sladkovodnega dela rezervata odkrili večjo napako na tablasti zapornici (dotrajano tesnilo in posledično slabo tesnjenje zapornice) in o okvari obvestili Petra Ferceta (SCT). Zaradi stečaja družbe SCT napaka ni bila odpravljena, čeprav je objekt še vedno v garanciji. Napako smo v času poletne osušitve območja za potrebe košnje poskušali odpraviti sami. Ugotovili smo, da je na delu, kjer je tablasta zapornica pritrjena na betonski jašek dotrajano gumijasto tesnilo. Tesnilo smo zasilno zamenjali in v večji meri odpravili slabo tesnjenje zapornice. Zapornica služi svojemu namenu, vendar bo v letu 2012 potrebna celovita sanacija tablaste zapornice, ki jo bomo, na podlagi do sedaj pridobljenih izkušenj, lahko popravili sami. Delo bomo opravili predvidoma v septembru ali oktobru 2012.

Ob rednem mesečnem pregledu prelivnega objekta na Ari smo v avgustu ugotovili, da je voda na desni strani preliva močno spodkopala brežino. Zato smo v okviru rednega vzdrževanja s pomočjo najetega bagra mesto utrdili z večjimi skalami in betonom. Ukrep se je izkazal kot uspešen, saj do ponovne erozije na tem mestu ni prišlo.

Pri vseh prepustih z zapornicami je obratovanje ročno, brez avtomatike. Pri preventivnem vzdrževanju zaporničnih objektov (prag na Ari, prepusti z zapornicami) smo v letu 2011 izvajali naslednje aktivnosti:

- pregledati, da v območju objektov ni nanesenega materiala (npr. vejevje) – enkrat mesečno
- dvigniti oz. spustiti zapornico – enkrat mesečno
- namazati vodila, zamenjati mazivo – enkrat letno
- vzdrževanje po navodilih proizvajalca

Dela opravljamo v okviru naravovarstvenega nadzora in v skladu s POV.

V letu 2011 smo vodili Dnevnik obratovanja in vzdrževanja, v katerega poleg rednega upravljanja v skladu s Programom varstva in razvoja naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2007–2011 (Načrtom upravljanja) smo vpisovali tudi vzdrževalna dela v skladu s POV.

- Upravljanje vodno-gospodarskih objektov za zagotavljanje določenega vodnega režima

Glej točko 1.4. Upravljanje s trstičjem - ohranjanje primerne strukture: Vzdrževanje določenega vodnega režima na območju trstičja.

- Nadzor zaraščanja niza otočkov na območju plitve vode in čiščenje vegetacije po potrebi

Na podlagi upravljaljskih izkušenj iz preteklih let smo tudi v letu 2011 otočke pokosili enkrat, in sicer v času poletnega znižanja vodostaja oziroma osušitve obravnavanega območja. Zaraščanje otočkov smo preprečevali tudi z nadzorovano pašo (glej točko Upravljanje s trstičjem - ohranjanje primerne strukture: Nadzor in upravljanje sestojev trstičje in rasti vrbovja).

- Košnja in mulčanje zaraščajočih se predelov

Na podlagi upravljaljskih izkušenj iz preteklih let smo ugotovili, da je treba enkrat letno pokositi ali mulčiti tudi območja z globoko vodo, saj z upravljanjem vodnih nivojev in usmerjeno pašo ni mogoče v celoti nadzirati zaraščanja. Košnjo oziroma mulčenje teh predelov smo izvajali na osnovi stalnega nadzora in ugotovitev nadzorne službe. V letu 2011 smo košnjo obravnavanega območja opravili v času znižanja vodostaja oziroma osušitve obravnavanega območja v septembru.

- Monitoring Are na območju izven rezervata

V okviru naravovarstvene službe smo v marcu, juniju, septembru in decembru pregledali strugo Are gorvodno do zaporničnega sistema pri Turku. Večjih posebnosti nismo opazili. V okviru naravovarstvenega nadzora smo ob vsakem znižanju gladine vode v Ari obvestili rečnega nadzornika, ki je v primeru zadostnega vodostaja v Rižani povečal dotok sladke vode v Aro preko zaporničnega sistema pri Turku.

1.6. Upravljanje z morskim močvirjem na območju trikotnika

Ukrepi

- Pridobitev pristojnosti za upravljanje območja trikotnika

Glej točko 13.4. – Učinkovito upravljanje rezervata.

- Monitoring morskega močvirja z obmorskim ločjem

Tudi v letu 2011 smo pregledali stanje in razvoj morskega močvirja. V letu 2011 nismo načrtovali posebnih aktivnosti z upravljanjem obravnavanega območja, saj dosedanja opažanja podpirajo dosedanjo strategijo ohranjanja območja brez ukrepov. Nadaljnje ukrepe bomo določili v načrtu upravljanja za naslednje srednjeročno obdobje.

1.7. Monitoring ptic v skladu z določeno metodologijo

Ukrepi

Monitoring ptic je v Škocjanskem zatoku potekal po metodologiji, ki jo uporabljamo od leta 2008. Monitoring v takšnem obsegu izvajamo v celotnem rezervatu, tako da spodaj navedeni opis velja tudi za ukrepe monitoringa ptic v okviru ostalih strategij.

Tako pridobljene podatke smo vnašali in obdelovali v bazi, ki jo vodimo s pomočjo programske opreme Wildlife Recorder in D-map, ki omogočata uporabniku prijazno hranjenje in obdelavo podatkov monitoringa. V prvem polletju 2011 smo v bazo vnesli tudi vse podatke spremljanja stanja avifavne od leta 1999 naprej. V drugi polovici leta smo podatke začeli nadgrajevati tudi z kartirnimi popisi gnezdilk, ki jih opravljamo od leta 2001 naprej.

Sodelovali smo tudi s kolegi ornitologi pri pripravi revizije območij IBA, z njimi opravili terenski obhod in pregledali stanje kvalifikacijskih vrst, ter jim posredovali nov predlog meje IBA območja Škocjanski zatok, usklajen s strokovnim predlogom meje, ki ga je pripravil ZVN na podlagi strokovnih kriterijev.

Monitoring ptic je v letu 2011 sestavljen iz naslednjih sklopov:

1) Tedenski popis (zbirni obrazec, sestavljen iz tedenskega in dnevnih obrazcev za obdobje enega tedna – heptade):

- Totalni popis, ki se izvaja enkrat tedensko po vseh popisnih površinah (tedenski obrazec):

o Laguna: A in B; območje A zavzema predel izlivnega dela stare struge Badaševice in laguno do linije »Rtiček« – stik Jezerce/Laguna; območje B zavzema ostali del lagune vključno z morskim kanalom in izlivnim delom Are;

o Jezerce: območje vodne površine Jezerca in kopnega dela rezervata do izlivnega dela Are;

o Bonifika: C, D, E in F; območje C in D zavzema vlažne močvirne travnike južnega dela bonifike (opazovalnici 1 in 2); območje E zavzema predel sladkovodnega močvirja z globjo vodo na severnem delu bonifike (opazovalnici 3a in 4); območje F zavzema predel sladkovodnega močvirja s trstičjem v »trikotniku« (opazovalnica 3b);

o Ara: območje struge Are z obrežjem znotraj meje rezervata vključno s pasom grmovne in drevesne vegetacije ter trstičja na levem bregu izlivnega dela Are.

- Dnevni popisi – naključno dnevno zbiranje podatkov (dnevni obrazec) na zgoraj opisanih popisnih površinah med opravljanjem naravovarstvenega nadzora.

2) Gnezditev:

Kartirni popisi (za vsak popis se podatke vnaša v svoj zemljevid – orto foto posnetek)

- Laguna: podobmočji A in B (čigre, beločeli in mali deževnik, galebi, polojniki) – začetek in konec maja, sredina junija, sredina julija (4x v sezoni);

- Jezerce: sredina maja, sredina junija (2x v sezoni) – pregled s kanujem + 2x transekt (za pevke) po Parancani do izlivnega dela Are;
- Ara: 4x v sezoni;
- Bonifika: podobmočja C, D, E in F 4x v sezoni; priložnostno zbrani podatki v okviru dnevnih in tedenskih popisov).

3) Posebni popisi:

- mali ponirek (1x letno popis s kanujem na območju Bonifike);
- zelenonoga tukalica (1x letno popis s kanujem na območju Bonifike);
- mala in grahasta tukalica (2x letno izzivanje s posnetkom na območju Bonifike).

4) Drugi popisi:

- mokož – izzivanje s posnetkom (1x maja, 1x januarja; lokacije se vršijo na zemljevid);
- svilnica, brškinka in čopasti škrjanec – dodatni kartirni popisi.

5) Obročkanje: glej naslednjo točko

Predstavitev pomembnejših rezultatov monitoringa ptic v letu 2011

V letu 2011 so bile na območju rezervata opazovane tri nove vrste ptic, in sicer:

polarni slapnik (*Gavia arctica*)

rjasta kozarka (*Tadorna ferruginea*)

progastorepi kljunač (*Limosa lapponica*)

Naravni rezervat Škocjanski zatok je v letu 2011 bogatejši tudi za dve novi gnezdilki, in sicer:

rdečenogi martinec (*Tringa totanus*)

sivi muhar (*Muscicapa striata*)

Velik uspeh pri vzpostavljanju primernih ekoloških pogojev in s tem življenjskih okolij za številne ogrožene živalske in rastlinske vrste lahko nazorno prikažemo s pticami kot indikatorsko skupino. V zadnjem desetletju, ko je bilo območje zavarovano, s tem pa preprečena nadaljnja degradacija ter v letih 2006-07 uresničeno habitatno, vodnogospodarsko in krajinsko urejanje rezervata, se je število opaženih vrst ptic stalno povečevalo in se od leta 2001 do 2011 povečalo **kar za 76%**.

Leto	Št.novih vrst	Skupno št. vrst
2001-02		133
2003	13	146
2004	17	163
2005	17	180
2006	12	192
2007	19	211
2008	7	218
2009	9	227
2010	4	231
2011	3	234

- Vzpostavitev obročarske postaje za spremljanje ptic na selitvah in vzpostavitev metodologije spremljanja, ki bo poenotena z ostalimi severnojadranskimi mokrišči zaradi primerljivosti podatkov (velja za celotno območje rezervata)

V letu 2008 smo v Škocjanskem zatoku vzpostavili obročarsko postajo, kjer vsaj enkrat mesečno spremljamo populacije ptic na selitvah. Metodologijo spremljanja selečih se ptic smo v 2009 poenotili tudi z drugimi upravljavci mokrišč na območju severnega Jadrana, predvsem z Biološko postajo Isola della Cona, kjer ptice na selitvah že vrsto let spremljajo tudi z obročkanjem. Na ta način so podatki, ki jih bomo pridobili s to dejavnostjo od leta 2009 dalje, nacionalno in mednarodno primerljivi in bodo dobra osnova za nadaljnje znanstveno-raziskovalno ornitološko delo.

V sodelovanju s Prirodoslovnim muzejem Slovenije in Krajinskim parkom Sečoveljske soline smo v letu 2011 za potrebe raziskav gnezditve navadne čigre (*Sterna hirundo*) in polojnika (*Himantopus himantopus*) na območju naravnega rezervata Škocjanski zatok začeli z označevanjem obeh vrst s posebej zanje izdelanimi barvnimi obročki s kodo. Za obe vrsti smo uporabili barvne obročke s kodami, ki so bili s strani koordinatorja – organizacije International Wader Study Group (IWSG Colour-Marking Register) dodeljeni KPSS in NRŠZ. Pridobljeno obročkovalsko shemo označevanja z barvnimi obročki za polojnika in navadno čigro nameravamo v letu 2012 razširiti še na beločelega in malega deževnika (*Charadrius alexandrinus*, *C. dubius*).

Rezultat označevanja navadnih čiger z barvnimi obročki je bil izjemen. Od 62-ih mladičev navadne čigre, ki smo jih z barvnimi obročki s kodo označili 19. in 31. maja 2011, je bilo v Deželnem naravnem rezervatu izliv Soče opazovanih neverjetnih 8 osebkov letošnjega naraščaja iz NRŠZ. Vse navadne čigre s slovenskimi barvnimi obročki je opazil ornitolog Silvano Candotto; na izlivu Soče so se zadrževale od 30. junija do 22. julija 2011. Za navadno čigro je namreč znano, da prezimuje ob obrežjih Z Afrike (ena iz KPSS je bila pred leti najdena v Senegalu), selitev pa očitno poteka prek italijanskih mokrišč.

1.8. Raziskave in monitoring ostalih živalskih skupin

Ukrepi

- Sistematične raziskave različnih skupin in redno spremljanje stanja najpomembnejših skupin

V začetku 2011 smo prejeli poročila zunanjih raziskovalcev z rezultati inventarizacije kačjih pastirjev in metuljev v letu 2010, ki prav tako kažejo na precejšnjo pestrost teh dveh skupin.

V skladu z letnim programom dela za leto 2011 smo zunanjim izvajalcem s primernimi referencami naročili načrtovane raziskave in monitoring ostalih skupin, predvsem tistih, ki so neposredno pomembne za ptice oziroma imajo velik varstveni ali bioindikatorski pomen. V letu 2011 so bile izvedene naslednje raziskave, in sicer:

- inventarizacija dvoživk in priprava predloga metodologije spremljanje stanja (poročilo oktober 2011, Cristian Trani),
- inventarizacija plazilcev in priprava predloga metodologije spremljanja stanja (poročilo oktober 2011, Cristian Trani).

V letu 2011 smo začeli tudi z inventarizacijo hroščev (mag. Slavko Polak) ter nadaljevanjem inventarizacije ozkega vrtenca. Z navedenimi raziskavami bomo nadaljevali tudi v letu 2012.

Kot rezultat dosedanje inventarizacije in spremljanja stanja smo pridobili:

- vpogled v trenutno stanje favne,
- primerjavo s stanjem pred obnovo rezervata (za skupine, za katere obstajajo podatki),

- predloge vzdrževanja in eventualne optimizacije habitatov z vidika ciljnih skupin,
- predloge monitoringa ciljnih skupin ali izbranih vrst v naslednjih letih in poznavanje stanja za skupine, ki smo jih spremljali v letu 2011.

Inventarizacijo so opravili na podlagi referenc izbrani strokovnjaki, metodologija spremljanja stanja (monitoringa) pa naj bi upravljavcu omogočala čimbolj samostojno spremljanje favne v prihodnje. Raziskave in redno spremljanje najpomembnejših skupin bomo vzpodbujali tudi v bodoče, s ciljem pridobitve čimbolj celovitega pregleda favne na območju rezervata in predstave o njeni dejanski biotski pestrosti in varstvenem pomenu (glej Cilj 11).

1.9. Pregled stanja habitatnih tipov

- Popis vseh habitatnih tipov

V letu 2011 smo ponovili popis habitatnih tipov, ki bo pokazal uspešnost širjenja ustvarjenih habitatnih tipov na podlagi primerjave z rezultati prejšnjih popisov. Pregled stanja habitatnih tipov je opravil sta opravila dr. Mitja Kaligarič in Josip Otopal. V letu 2012 bomo opravili digitalizacijo vseh dosedanjih kartiranj habitatnih tipov.

Cilj 2: Do konca marca 2007 oblikovati in kasneje upravljati 13 ha vlažnih in močvirnih travnikov, primernih za gnezdenje polojnika, kot selitvena postaja ter kot prezimovališče za nacionalno pomembne populacije vodnih ptic, kot sta žvižgavka in raca žlicarica

Upravljaljske strategije

2.1. Dokončanje izvedbe gradbenih in vzdrževalnih del za oblikovanje 13 ha vlažnih in močvirnih travnikov na območju opuščenih kmetijskih zemljišč južne bonifike

Strategija je izvedena, ukrepov v 2011 nismo izvajali.

2.2. Upravljanje 13 ha vlažnih in močvirnih travnikov na območju opuščenih kmetijskih zemljišč južne bonifike

Ukrepi

- Ugotoviti najprimernejše metode za preobrazbo sedanjih ruderalnih površin v vlažne in močvirne travnike

Vzdržujemo redne stike s strokovnjaki (Mitja Kaligarič, Josip Otopal, Pierpaolo Merluzzi, Ignazio Zanutto, Fabio Perco) in jih seznanjali z razvojem vegetacije. Njihova ekspertna mnenja smo upoštevali pri načrtovanju in izvajanju ukrepov.

V decembru 2010 smo v sladkovodnem delu naravnega rezervata določili testne površine vlažnih in močvirnih travnikov, na katere smo dosadili travne ruše več različnih rastlinskih vrst, ki so značilne za mokrotne travnike. Testne površine smo določili glede na način upravljanja, in sicer:

- pozna košnja brez paše,
- kombinirano upravljanje s pašo in košnjo in
- pašni travniki brez košnje.

Na testne površine smo v letu 2010 kot graditeljico sestoja večinoma posadili trstikasto stožko (*Molinia arundinacea*) (nekaj starejših travnih ruš in semena).

V drugi polovici leta 2011 smo nadaljevali s sajenjem travniških rastlinskih vrst, ki jim ustrezajo vlažna rastišča z malo hranili (vlažni oligotrofni travniki kjer prevladuje trstikasta stožka). Na treh lokacijah smo zasadili približno 60 travnih ruš trstikaste stožke ter na testne površine dosadili še rastlinske vrste, našete v okviru ukrepa Pridobitev semenske banke in dosejevanje travnikov. Nekatero vrsto (trajnice) smo zasadi v obliki ruš v času mirovanja vegetacije, medtem ko smo druge (enoletnice in kukavičnice) v obliki semen v času, ko semena dozori po naravni poti.

Namen te zasaditve je v ustreznih okoliščinah ustvariti ekstenzivna vlažna travišča s značilnimi rastlinskimi vrstami. Te travnike bomo v bodoče kosili enkrat letno in sicer konec septembra ali v oktobru. Obvezna je odstranitev pokošene biomase.

- Razdelitev območja na površine z različnim načinom košnje oziroma paše

Režim košnje in paše smo spreminjali glede na razvoj vegetacije in prilagajanje dejanskemu stanju. V letu 2011 smo zaključili s testiranjem različnih upravljaljskih

posegov, skladnih z varstvenimi cilji rezervata, kar nam bo služilo kot podlaga za način upravljanja močvirnih travnikov v prihodnje, kar bomo opredelili v naslednjem načrtu upravljanja.

- Košnja/ mulčenje travnikov

Na podlagi upravljaljskih izkušenj iz preteklih let smo v letu 2011 območje vlažnih in močvirnih travnikov južnega dela bonifike kosili in mulčili enkrat letno, in sicer v času poletnega znižanja vodostaja oziroma osušitve obravnavanega območja.

- Vzpostavitev in vzdrževanje pašnega sistema

Pašni sistem v rezervatu vzpostavljamo na podlagi pričakovanega optimalnega režima košnje in paše ter obtežbe različnih površin s pašo (gvž/ha). Pri načrtovanju velikosti osnovne črede na razpoložljivih kmetijskih površinah – pašnikih v rezervatu – upoštevamo tudi omejitve, ki izhajajo iz določil Nitratne direktive (Direktiva Sveta 91/676/EEC z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov) ter povezanih nacionalnih predpisov: Uredbe o mejnih vrednostih vnosa nevarnih snovi in gnojil v tla (UL RS, št. 84/05) ter Pravilnika za izvajanje dobre kmetijske prakse pri gnojenju (UL RS, št. 130/04). Prav tako v okviru uvajanja kmetijskih praks v naravnem rezervatu upoštevamo standarde razvoja podeželja v okviru Programa razvoja podeželja za Republiko Slovenijo 2007–2013 ter izhajajoče Uredbe o plačilih za ukrepe osi 2 iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007-2013 v letih 2007-2013.

Na podlagi standardov, ki izhajajo iz prej omenjenih določil, je predvidena obtežba do največ 1,5 GVŽ/ha kmetijskih zemljišč (pašnikov). V tem trenutku le-ta obsegajo 5,83 ha trajnih travnikov na južnem delu bonifike, na katerih smo v 2009 tudi uradno spremenili namembnost dejanske rabe iz kategorije 4220 – ostalo zamočvirjeno zemljišče v kategorijo 1300 – trajno travinje. Skladno s spremembo dejanske rabe so bile usklajene tudi evidence registracije pašne živine v rezervatu v ustreznih registrih Ministrstva RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Na teh kmetijskih zemljiščih smo torej ob upoštevanju kmetijskih standardov (predvsem tistih, vezanih na obremenjevanje voda z nitrati) lahko izvajali ekstenzivno pašo s stanjem živali od 2,92 do največ 8,75 GVŽ (trenutno je v rezervatu 3,6 GVŽ oz. 0,62 GVŽ/ha). Ob tem gre omeniti, da je dejanska obremenitev celotnega območja bonifike dejansko nižja, saj se za namene paše uporabljajo tudi dodatna nekoliko zamočvirjena zemljišča, ki jih na ta način upravljamo in sezonsko omogočajo izrabo za namene paše (skupno ca. 13-15 ha). V 2011 največje možne obremenitve nismo dosegli ali preseгли, zato ukrepi v smeri povečanja kmetijskih površin (npr. kategorija 1300 – trajno travinje), ki se uradno upoštevajo pri izračunu primerne obtežbe s pašo, niso bili potrebni.

Čredo v Škocjanskem zatoku so v 2011 sestavljali:

- 2 kamarški kobilici (2 GVŽ)
- istrsko govedo: boškarin Primo in telica Bruna, ter telica pasme sivka. V oktobru smo telico pasme sivka zamenjali z novim mladim istrskim govedom, volom Grdulinom. Skupna obtežba govedi se je z 1,6 GVŽ ob začetku leta povečala na 2,3 GVŽ konec leta 2011. Skupna obtežba na dan 31.12.2011 je tako znašala 4,3 GVŽ oziroma 0,74 GVŽ/ha.

Po trenutnih ocenah je optimalna velikost črede glede na površino habitatov, kjer vegetacijo vzdržujemo s pašo, sledeča:

- 4-5 kamarških konj (4-5 GVŽ)
- ter 3 istrska goveda (vol in 2 kravi) z dodatno 2 telicama v obdobju vegetacije (3-4 GVŽ).

V ta namen bo seveda potrebno povečati tudi površino trajnih travišč v rezervatu in tam oblikovati GERK-e, vendar pa tega v letu 2011 še nismo izvedli, saj se čreda v letu 2011 še ni bistveno povečala.

Matično čredo pašnih živali, ki nam pomagajo pri upravljanju sladkovodnega dela rezervata, želimo do konca leta 2013 povečati do optimalne velikosti črede. V ta namen smo v letu 2011 pri rejcih podolskega goveda iz Italije nabavili 18 doz semena treh plemenskih bikov podolskega goveda. V oktobru 2011 so veterinarji z Veterinarske postaje v Kopru izvedli tudi prvo osemenitev telice Brune. V kolikor bo umetna oploditev uspešna, lahko prvo telitev pričakujemo v avgustu 2012.

Z večjimi težavami se srečujemo pri povečanju matične črede kamarških konj. Žrebec pasme Camargue/ Delta, ki nam ga je podarilo italijansko društvo rejcev konj in so ga vzredili in dresirali v naravnem rezervatu ob izlivu Soče, zaradi premajhne višine ni dobil vzrejnega dovoljenja in ga zato ne bomo pripeljali v naravni rezervat Škocjanski zatok.

V letu 2011 smo zato opravili tudi številna preverjanja različnih krvnih linij kamarških konj iz Italije, vendar nam primernega žrebca za razplod zaradi krvnega sorodstva ni uspelo dobiti. Ena od rešitev je nakup in uvoz »nove krvi« iz Francije, kar bi pomagalo tudi pri plemenitenju črede iz Deželnega naravnega rezervata ob izlivu Soče, saj bi si novega žrebca po potrebi izmenjevali. Prvenstveno za povečanje črede kamarških konj v Škocjanskem zatoku načrtujemo tekom leta 2012 nakup in uvoz tri ali več let starega žrebca pasme Camargue iz okolice naravnega rezervata Tour du Valat v Franciji z vzrejnim dovoljenjem.

Območje sladkovodnega dela rezervata na Bertoški bonifiki je za potrebe varne paše ograjeno s pašno ograjo iz bodeče žice, na območju vlažnih in močvirnih travnikov pa tudi z ogrado z električnim pastirjem. Zaradi zamud pri začetku gradnje objektov, vključno s hlevom smo v letih 2008-10 postavili začasno oboro za pašno živino z nadstreškom, potrebno za opravljanje ustrezne veterinarske in druge oskrbe živali. V septembru 2011 smo tla v obori zabetonirali in tako ustvarili boljše pogoje za vzdrževanje ustrezne higijene v obori. Dela smo izvedli hkrati z izvedbo popravil prehodov za živali in tekočega vzdrževanja. Vso pašniško infrastrukturo smo v prvem polletju 2011 redno upravljali in vzdrževali. V okvir tega ukrepa sodi redna dnevna nega nega kot tudi veterinarska oskrba pašnih živali.

V letu 2011 načrtovano postavitve dodatne ograje z električnim pastirjem na severnem delu Bertoške bonifike nismo izvedli v prvotno načrtovani obliki zaradi zakasnitve pri predvideni izgradnji parkovne infrastrukture. Načrtovana dodatna ograja z električnim pastirjem bo namreč potekala tudi mimo območja začasne zemeljske deponije ob predvidenem informacijskem centru ter mimo območja predvidenega za izgradnjo osrednje opazovalnice. Iz tega razloga bo postavitve dodatne ograje z električnim pastirjem mogoča šele v času gradnje parkovne infrastrukture. Pašo tega območja bomo do izgradnje parkovne infrastrukture usmerjali z uporabo prenosnega električnega pastirja.

- Pridobitev semenske banke in dosajevanje travnikov

V letu 2009 smo v sodelovanju z botanikoma dr. Mitjem Kaligaričem in Josipom Otopalom pripravili načrt introdukcije rastlin na vlažne travnike sladkovodnega dela naravnega rezervata.

S presajevanjem smo začeli v oktobru 2009 in nadaljevali tudi v letu 2011, in sicer naslednjih rastlinskih vrst:

- trstikasta stožka (*Molinia arundinacea*) (nekaj starejših travnih ruš in semena) - graditeljica sestojaja
- črnkasti sitovec (*Schoenus nigricans*) (nekaj ruš)
- veliki tropotec (*Plantago altissima*) (nekaj steljk in semena)
- navadno bičevje (*Holoschoenus vulgaris*) (nekaj ruš)
- navadni čistec (*Betonica officinalis*) (nekaj steljk in semena)
- ilirski meček (*Gladiolus iliricus*) (nekaj gomoljev in semena)
- travniška izjevka (*Succisa pratensis*) (nekaj steljk in semena)
- močvirski svišč (*Gentiana pneumonanthe*) (nekaj rastlin in semena)
- barvilna mačina (*Serratula tinctoria*) (več steljk)
- vodna perunika (*Iris pseudacorus*) (nekaj korenin)
- rumenocvetna smiljkita (*Tetragonolobus maritimus*) (steljke in semena)
- dišeči luk (*Allium suaveolens*) (čebulice)
- marchesetijeva smetljika (*Euphrasia marchesettii*) (le semena, ker je enoletnica)

V letu 2011 smo načrt introdukcije rastlin sladkovodnega dela naravnega rezervata razširili še za tri v Sloveniji izumrle vrste, ki jih bomo sejali na motena (ruderalna) tla ob nasipih:

- rumena ceduljka (*Glaucium flavum*) – semena
- navadna zobačica (*Tribulus terrestris*) – semena
- navadni štrkavec (*Ecballium elaterium*) – semena.

2.3. Vgradnja zapornic in drugih vodno-gospodarskih objektov (2007) in upravljanje nivojev vode za potrebe gnezdečih in prezimujočih ptic

Ukrepi

- Upravljanje vodno-gospodarskih objektov za zagotavljanje določenega vodnega režima

V začetku marca smo postopno znižali gladino poplavne vode z zimskega vodostaja, tako da smo do srede marca dosegli predvideni spomladanski nivo in omogočili pašo pred gnezditvenim obdobjem. Nato smo od srede aprila do konca junija vzdrževali 40% plitvo poplavljenih območij z vodo globine 0-30 cm in 60% nepoplavljenega območja. Vzdrževali smo stabilen vodostaj brez večjih nihanj (manj kot ± 10 cm).

Konec julija smo postopno znižali gladino poplavne vode s spomladanskega vodostaja, tako da smo v prvih dneh avgusta dosegli predvideni poletno-jesenski nivo. Nato smo od začetka avgusta do srede oktobra vzdrževali približno 10% plitvo poplavljenih območij in 90% nepoplavljenega območja.

Sredi oktobra smo postopno dvignili gladino vode, tako da smo v začetku novembra dosegli predvideni zimski nivo. Nato smo od začetka novembra do začetka marca vzdrževali 50-70% plitvo poplavljenih območij in 30-50% nepoplavljenega območja za vzdrževanje ustreznih pogojev za populacije prezimujočih ptic. Od 30 do 40% poplavljenega dela območja bo z globino vode od 0-20 cm, 20-30% poplavljenega dela območja pa 20-40 cm. V tem času smo po potrebi z upravljanjem zapornic zagotovili redna nihanja gladine vode za minimalno ± 10 cm. Zagotovili smo najprimernejšo konfiguracijo poplavljenega terena za prehranjevanje prezimujočih vodnih ptic (čim večji rob med poplavljenim in nepoplavljenim delom).

Z renaturacijo in ohranjanjem močvirnih travnikov ohranjamo tudi ustrezne pogoje za ozkega vrtenca (*Vertigo angustior*), kvalifikacijske vrste iz dodatka Direktive o habitatih.

2.4. Raziskava in monitoring nevretenčarjev

- Sistematične raziskave različnih skupin nevretenčarjev in redno spremljanje stanja najpomembnejših skupin

Glej točko 1.8. Raziskave in monitoring ostalih živalskih skupin.

2.5. Monitoring razvoja vlažnih in močvirnih travnikov

Ukrepi

- Monitoring površinskega razvoja različnih tipov/združb travnikov in razvoja zelene strukture

Stanje travnikov smo pregledali pred košnjo in preverili spremembe glede na rezultate zadnjega popisa habitatnih tipov.

2.6. Pregled stanja habitatnih tipov

Glej točko 1.9. Pregled stanja habitatnih tipov.

2.7. Monitoring ptic v skladu z določeno metodologijo

Glej točko 1.7. Monitoring ptic.

2.8. Izvedba nadzora nad plenilci in tujerodnimi vrstami

Ukrepi

- Monitoring potencialnih plenilcev in tujerodnih vrst

Redno spremljamo pojavljanje potencialnih plenilcev, kot so nutrije, lisice, podgane, srake, sive vrane itd. in njihove aktivnosti na območju rezervata.

Pod ta ukrep smo uvrstili tudi aktivnosti za omejevanje tujerodnih vrst, ki zaradi predacije, invazivnosti in drugih razlogov ogrožajo avtohtone vrste. Z rednim nadzorom širjenja tujerodnih vrst v rezervatu smo nadaljevali tudi v letu 2011. Redno smo skrbeli tudi za odstranjevanje invazivne rastlinske vrste amorfa (*Amorpha fruticosa*), ki se pojavlja predvsem na obrobju sladkovodnega dela rezervata. V okviru rednega vzdrževanja jarkov smo s pomočjo manjšega bagra uspešno odstranili vse grme amorfe s koreninami vred. V drugi polovici leta smo skupaj z botanikom Josipom Otopalom opravili tudi popis tujerodnih rastlinskih vrst. V letu 2012 bomo na osnovi kartiranja pripravili načrt in ukrepe za zmanjševanje in odstranjevanje invazivnih tujerodnih vrst rastlin.

Del renaturacijskega procesa, ki poteka v rezervatu, je tudi zasaditev avtohtonih drevesnih in grmovnih rastlinskih vrst, ki jo prav tako izvajamo v sodelovanju z Josipom Otopalom. Razlog za zasaditev je tudi agresivnost tujerodnih vrst, kot so rubinija (*Rubinia pseudoacacia*), amorfa (*Amorfa fruticosa*) in japonsko kosteničevje (*Lonicera japonica*), ki bi verjetno onemogočila naravno zaraščanje z avtohtonimi vrstami. Poleg tega pa nekatere vrste klijejo le na golih tleh, ki pa se brez motenj hitro zarastejo z ruderalno vegetacijo visokih steblik in tako onemogočijo klitje semen dreves iz rodu *Populus*, *Alnus* in *Salix*.

Naravni rezervat Škocjanski zatok leži v submediteranskem fitogeografskem območju in temu primeren je tudi izbor rastlinskih vrst. Namen zasaditve je tudi vzpostavitev sonaravne avtohtone lesne vegetacije, ki bo služila kot zatočišče ter vir hrane za tukajšnjo favno, poleg tega pa bo služila kot mejica, ki bo preprečevala dostop na varovalne nasipe, na katere še vedno, kljub opozorilom in javno objavljenemu kodeksu vedenja, hodijo nekateri obiskovalci.

Izbrane drevesne vrste:

- Črna jelša (*Alnus glutinosa*)

Nekaj jelš je raslo že prej ob Rižani, nekaj pa jih je bilo posajenih že pred nekaj leti (okrog 20 dreves). Zaradi visoke talne vlage jelša v rezervatu uspeva zelo dobro: se dobro ukoreninja in hitro raste, tudi več kot 1m na leto. V letu 2010 smo na območju južnega dela Bertoške bonifike zasadili okrog 150 dreves s skoraj 100% uspešnostjo, dodatnih 50 dvoletnih sadik črne jelše pa smo zasadili tudi po robu sladkovodnega močvirja s trstičjem v »trikotniku«, in sicer na meji s traso nove Bertoške vpadnice. Sajenje je potekalo do februarja 2011. Na brežinah glavnega dovodnega jarka za dovajanje sladke vode iz Are na območje odprte vodne površine s trstičjem se je že izoblikoval lep jelšev sestoj, ob »trikotniku« pa smo jelše sadili v pasu tik ob vodi. Višje proti nasipu smo zasadili tudi sadike črnega gabra (*Ostrya carpinifolia*), navadne kaline (*Ligustrum vulgare*) in vrbovja (*Salix spp.*). Na obravnavanem območju smo zasadili približno 120 sadik naštetih rastlin.

- Črni topol (*Populus nigra*)

Na več mestih se je topol spontano razširil in dobro uspeva, zato bo zasajen le mestoma, kjer ga še ni in na območju B na varovalnih nasipih. Ker je topol hitro rastoča vrsta, bi morala v nekaj letih izoblikovati lesno mejico na zunanjih mejah, ki bi nudila še boljše kritje za ptice v rezervatu. Topol bi moral v končni fazi predstavljati dominantno drevesno vrsto, ki predstavlja večino lesne biomase. Konec leta 2011 smo na območju »trikotnika« zasadili okrog 50 topolov, nekaj posamičnih dreves pa še drugod po rezervatu.

- Bela vrba (*Salix alba*), krhka vrba (*Salix fragilis*)

250 podtaknjencev smo vstavili v območje južnega dela Bertoške bonifike in na območje med barako ter prvo opazovalnico v pasu tik ob vodi oz. malo nad njo. Poleg topolov bosta ti dve vrsti vrb predstavljali najvišja in najštevilčnejša drevesa v rezervatu. Nekaj dreves smo obrezovali na določeni višini kot pri glavatih vrbah in tako dolgoročno ustvarili številna dupla.

- Črni gaber (*Ostrya carpinifolia*)

Na območje »trikotnika« višje na nasipu je bilo letos posajenih 50 dreves, 40 dreves pa za barako na nasipu, kjer smo zasadili še druge toploljubne grmovne in drevesne vrste (mali jesen, navadni brin, črničevje, črni bor, navadna kalina, maklen, češmin, kovačnik (plezalka), bradavičasta trdoleska in dve oljki). Namen te zasaditve je oblikovanje toploljubnega gozdiča, kjer prevladuje črni gaber in mali jesen.

- Navadni češmin (*Berberis vulgaris*)

Za barako ter med prvo informativno tablo in prvo opazovalnico smo zasadili okrog 70 grmičkov češmina, kateri se poleg užitnih plodov ponaša z ostrimi trni, ki naj bi obiskovalce odvrčali od hoje po nasipih v bližini opazovalnic.

- Navadna kalina (*Ligustrum vulgare*)

Okrog 200 grmov je bilo zasajenih na istih mestih kot češmin.

Z zasaditvijo bomo nadaljevali tudi v letu 2012.

2.9. Spremljanje vpliva nivoja vodne gladine v jarkih na nivo podtalnice

Ukrepi

- Monitoring nivoja vode

Tudi v letu 2011 smo nivoje vode spremljali z rednim odčitavanjem nivojev na vodomernih letah.

Laguna

Cilj 3: Obnoviti polnaravne funkcije in pogoje v brakični laguni z odstranitvijo 200.000 m³ sedimenta iz lagune, oblikovati osrednjo poglobitev in sekundarne kanale v letu 2007, ki bodo omogočali plimovanje in pretok vode po celem vodnem telesu z namenom vzpostavitve ponovne povezave z morskim ekosistemom ter povečanja nacionalno pomembnih populacij prezimujočih ptic, kot so liska, race in druge vrste, ki se prehranjujejo s potapljanjem

Upravljalne strategije

3.1. Izvedba očiščevalnih del v laguni

Strategija je izvedena, ukrepov v 2011 nismo izvajali.

3.2. Vzpostavitev delovanja sistema plimne črpalke in nadzor delovanja

Ukrepi

- Opazovanje delovanja lagune

Na podlagi spremljanja stanja gibanja vodnih mas (vodomerna jaška v laguni in morskem kanalu) ter podatkov, ki smo jih pridobili na podlagi ročnega in avtomatskega upravljanja z vodnim režimom na območju brakičnega dela rezervata smo delovanje lagune opazovali tudi v letu 2011. Z nadgradnjo z daljinskim upravljanjem zapornic je tudi opazovanje delovanja lagune močno poenostavljeno in zgolj v izrednih primerih (ko je na primer na zaslonu omarice za daljinsko upravljanje izpisana napaka) zahteva fizični dostop do zapornice in preverbo stanja s strani nadzorne službe. Na ta način je izvedba tega ukrepa postala veliko bolj učinkovita, saj je opazovanje lagune možno opraviti z Bertoške bonifike, kjer se nadzorniki največ zadržujejo in je poraba časa v ta namen bistveno manjša.

- Upravljanje nivojev vodne gladine v laguni

V letu 2011 smo vodni režim v laguni upravljali na način, preizkušen v preteklih letih:

- v obdobju od sredine marca do konca aprila zaradi okvare lokalne razširitvene enote na hidromehanski opremi zaporničnega objekta na morskem kanalu in merilnika višine vode v vodomernem jašku v laguni avtomatika na zapornici ni delovala. V tem obdobju smo z zapornico upravljali ročno ter vzdrževali nivo vode v laguni na koti maksimalno + 0,45 metra. V času oseke smo zapornico zapirala in s tem preprečevali »izsušitev« lagune ob zelo velikih osekah;
- v gnezditvenem obdobju od začetka aprila do konca avgusta smo najvišji nivo vode v laguni znižali za 15 centimetrov, tako da bo polnjenje lagune ob plimi potekalo do kote 0,30 metra. Na ta način smo preprečili preplavitev gnezdišč v laguni in vzdrževali ustrezen vodostaj v času gnezditve;
- v začetku avgusta smo zapornico na morskem kanalu odprli in preklopili na ročni način upravljanja, tako da se je laguna naravnega rezervata polnila in praznila glede na naravni cikel plimovanja.

Z zaporničnim sistemom na morskem kanalu smo tudi v letu 2011 upravljali v skladu z navodili za obratovanje (Zapornični objekt – hidromehanska oprema POV – P128HO), ki

jih je pripravil podizvajalec hidromehanskega dela zaporničnega sistema na morskem kanalu, Biometal projektiranje, razvoj in inženiring d.o.o., september 2007.

- Redno vzdrževanje zaporničnega sistema

Vzdrževanje zaporničnega sistema smo opravljali po potrebi v skladu s Projektom o obratovanju in vzdrževanju (POV), Inženiring za vode, 2007 in navodili za vzdrževanje kotalne zapornice (Zapornični objekt – hidromehanska oprema POV – P128HO), ki jih je pripravil podizvajalec hidromehanskega dela zaporničnega sistema na morskem kanalu, Biometal projektiranje, razvoj in inženiring d.o.o., september 2007.

Pred začetkom gnezdilne sezone smo opazili, da zapornica na morskem kanalu ne deluje. Okvaro smo konec aprila odpravili sami po navodilih podizvajalca hidromehanskega dela zaporničnega sistema in ponovno vzpostavili avtomatsko delovanje zaporničnega sistema na morskem kanalu. Potrebni material smo naročili pri podjetju Endress+Hauser d.o.o. Slovenija (merilec višine vode) in podjetju Toker (lokalna razširitvena enota).

Z investitorjem gradnje ankaranske vpadnice smo že leta 2009 sklenili dogovor za zagotovitev odzemnega mesta za električno omarico, ki bo napajala zapornični sistem na morskem kanalu in pridobili Projekt za izvedbo, ki ga je izdelal elektro-projektant ankaranske vpadnice. Izvedbena dela na električnih vodih v okviru cestnega telesa so bila v letu 2011 v celoti izvedena.

3.3. Raziskave ter monitoring morske flore in favne

Ukrepi

- Sistematične raziskave različnih skupin in redno spremljanje stanja najpomembnejših skupin

V skladu z letnim programom dela smo nadaljevali tudi z raziskavami brakičnega dela naravnega rezervata Škocjanski zatok. Na podlagi referenc smo za izvedbo raziskav izbrali podjetje Shoreline iz Italije.

V letu 2011 so bile opravljene naslednje raziskave:

- Ihtiofavnistični pregled lagunarnega dela Škocjanskega zatoka (poročilo december 2011),
- Pregled bentoških nevretenčarjev lagunarnega dela Škocjanskega zatoka (poročilo december 2011).

V letu 2012 načrtujemo raziskave tujerodnih organizmov v brakični laguni ter poglobitev raziskav planktona bentoških, erantnih in sedentarnih mnogoščetincev (Polychaeta), različnih bentoških skupin (CRUSTACEA: Amphipoda, Natantia, Reptantia, Isopoda, MOLLUSCA: Bivalvia, Gastropoda, Polyplacophora, itd.) ter vzorčenje meiofavne, skupaj z analizami in pripravo poročila.

Cilj 4: Obnoviti, oblikovati in povečati habitate ob robu lagune, in sicer 25 ha slanih muljastih tal za razrast halofitne vegetacije, 1,5 ha morskih močvirij z obmorskim ločkom in 1 ha gnezditvenih otočkov brez vegetacije do konca aprila 2007

Upravljalne strategije

4.1. Oblikovanje robnih habitatov v laguni, usklajeno s predvidenimi deli za odstranjanje sedimenta

Strategija je izvedena, ukrepov v letu 2011 nismo izvajali.

4.2. Repopulacija vegetacije (presajanje, sajenje, naravna regeneracija) (dopolnitev)

Ukrepi

- Oblikovanje morskih močvirij na robnih delih lagune in na površinah novo oblikovanih polojev ter sajenje obmorskega ločka
- Oblikovanje slanih luž za razrast sestojev rupije

Oba habitata se oblikujeta po naravni poti, zato dodatnih ukrepov nismo izvajali.

- Introdukcija s sajenjem vrste *Linum maritimum* in drugih rastlinske vrst v ustrezno pripravljene habitate na območju naravnega rezervata

V letu 2009 smo pripravili tudi načrt introdukcije s sajenjem za druge redke slanoljubne vrste rastlin. Načrt smo pripravili v sodelovanju z botanikom dr. Mitjem Kaligaričem, ki nam že vrsto let nudi strokovno pomoč s področja botanike. Introdukcijo s sajenjem smo izvedli v novembru 2011. Na izlivnem delu Are smo posejali semena, ki smo jih, ob vednosti Zavoda za varstvo narave, nabrali na slanem travišču pri Sv. Nikolaju. Uspešnost introdukcije bomo spremljali v letu 2012.

4.3. Monitoring in nadzor razvoja vegetacije na robnih habitatih lagune, vključno z otočki brez vegetacije

Ukrepi

- Spremljanje stanja naravne repopulacije vegetacije halofitnih enoletnic in trajnic na površinah novo oblikovanih slanih muljastih tleh

V letih 2008 do 2010 smo v sodelovanju s strokovnjakom – botanikom opravili pregled pokrovnosti halofitnih združb trajnic in enoletnic na novo oblikovanih habitatih brakičnega dela rezervata. Stalno spremljanje stanja naravne repopulacije vegetacije halofitnih združb trajnic in enoletnic je izredno pomembno tudi z vidika oblikovanja sistema ustreznega vodnega režima na površinah novo oblikovanih slanih muljastih tal. Z ukrepom bomo nadaljevali tudi v naslednjih letih. Pregled stanja habitatnih tipov so avgustu 2011 opravili botaniki s Pedagoške fakultete v Mariboru v okviru projekta HabitChange.

- Spremljanje stanja po sajenju introduciranih rastlinskih vrst

V prvem vegetacijskem obdobju po zasaditvi (2009) smo na novo oblikovanih habitatih opravili študijo pokrovnosti po ustrezni metodologiji. V naslednjih vegetacijskih obdobjih bomo študijo ponovili in določili dinamiko zaraščanja kontrolnih ploskev na zasajenih površinah. Študijo pokrovnosti opravljajo botaniki s Pedagoške fakultete v Mariboru v okviru projekta HabitChange.

4.4. Pregled stanja habitatnih tipov

Glej točko 1.9. Pregled stanja habitatnih tipov.

Cilj 5: Upravljati robne habitate z namenom povečanja gnezdeče populacije beločelega deževnika (5-10 parov) in zagotoviti ustrezne pogoje za gnezditve male čigre

Upravljalne strategije

5.1. Oblikovanje in vzdrževanje ugodnih gnezditvenih pogojev za beločelega deževnika in malo čigro

Ukrepi

- Vzdrževanje ustreznih vodostajev v laguni za gnezdeče vrste ptic, kot sta beločeli deževnik in mala čigra

V predgnezditvenem obdobju (od februarja do začetka aprila) smo v času plime zadrževali maksimalni nivo vode v laguni rezervata na koti + 0,45 metra. Od začetka aprila do konca avgusta smo s kontroliranim dotokom morske vode v laguno rezervata v času plime vzdrževali maksimalni nivo vode na koti + 0,30 metra.

- Upravljanje z vegetacijo na površinah namenjenih gnezdenju beločelega deževnika na obrobni območjih lagune (poloji in otočki)

Glej točko 4.3. Monitoring in nadzor razvoja vegetacije na robnih habitatih lagune, vključno z otočki brez vegetacije, ukrep: Monitoring zaraščanja gnezditvenih otočkov.

5.2. Monitoring ptic v skladu z določeno metodologijo

Glej točko 1.7.

5.3. Izvedba nadzora nad plenilci

Ukrepi

- Monitoring potencialnih plenilcev

Negativnih vplivov potencialnih plenilcev na gnezdeče vrste ptic v preteklih letih nismo opazili. Stanje smo nadzorovali tudi v letu 2011, ukrepi niso bili potrebni.

5.4. Preprečitev motenj na območju pod ankaransko vpadnico

Ukrepi

- Zasaditev območja pod ankaransko vpadnico z nizkoraslim drevjem in toploljubnimi grmovnicami

Površine v naravnem rezervatu, ki mejijo na predvideno ankaransko vpadnico, predstavljajo stično območje med rezervatom in urbano strukturo mesta Koper. Območje bo imelo funkcijo tamponskega pasu, ki naj bi v čim večji meri nevtraliziral negativne vplive prometa in prisotnosti ljudi na razmere v rezervatu. Te površine je treba oblikovati

z ureditvami in zasaditvami vegetacije, ki bodo predstavljale fizično bariero in hkrati prostorsko označile rezervat na robu mestnega jedra.

V okviru izgradnje Južne ankaranske vpadnice so izvajalci del zasadili zastiralni nasip, ki poteka vzdolž nove ceste. Zasaditev je bila izvedena v skladu z Uredbo o državnem lokacijskem načrtu za navezavo Luke Koper na avtocestno omrežje. Projekt krajinske ureditve ankaranske vpadnice je vključeval zasaditev krone zastiralnega nasipa in brežine proti območju naravnega rezervata Škocjanski zatok. Izbor drevesnih in grmovnih vrst smo izbrali skupaj s strokovnjaki iz Arburetuma Volčji Potok, ki je za investitorja ankaranske vpadnice pripravil načrt zasaditve. Krona nasipa je zasajena z brnistro in drevesi koprivovca, brežina proti rezervatu pa s črnim trnom, češminom in enovratim glogom.

Gradnja ankaranske vpadnice je bila zaključena šele v oktobru 2011. Zaradi zakasnitve del pri dokončanju ceste smo terenski ogled območja z botanikom Josipom Otopalom opravili šele v novembru 2011. V letu 2012 načrtujemo pripravo načrta zasaditve drevesnih in grmovnih vrst ob meji naravnega rezervata Škocjanski zatok z ankaransko vpadnico (stično območje severne meje naravnega rezervata in zastiralnega nasipa). Izbor drevesnih in grmovnih vrst bomo prilagodili lokalnim rastičnim razmeram, predvsem tlom in primorski klimi in se omejili na avtohtone vrste, ki prenašajo sol v tleh in v zraku (črn trn, navadna kalina, bradavičasta in navadna trdoleska, enovrati glog, rdeči in rumeni dren, sredozemski hrast, tamariska ipd.). Zasaditev bomo začeli izvajati konec leta 2012 in jo do konca izvedli v letu 2013. Zasaditev bomo izvedli v naravnih vzorcih in brez poseganja v obstoječo cestno strukturo.

- Sodelovanje z investitorjem/ upravljalcem ankaranske vpadnice za kakovostno gradnjo in upravljanje ankaranske vpadnice

Gradnja ankaranske vpadnice je začela konec leta 2008, v poskusno obratovanje naj bi bila predana do konca 2009 (za približno pol leta zaradi predobtežitev), zaključena pa naj bi bila po prvotnih načrtih leta 2010, vendar se je zaključek gradnje zavlekel v oktober 2011.

V času gradnje smo z investitorjem ankaranske vpadnice (MO Koper), izvajalci, nadzori in projektantom sodelovali v smeri zagotovitve minimalnih vplivov na rezervat med gradnjo ceste, ki se vse do sredine leta 2010 ni vršila ob naravovarstvenem nadzoru, ki bi ga moral zagotavljati investitor. Konec marca 2010 smo na skupnem sestanku problematiko predstavili tudi Odboru naravnega rezervata Škocjanski zatok in odtlej so se kršitve pri gradnji zmanjšale, vzpostavljen pa je bil tudi naravovarstveni nadzor, ki ga je opravljal Zavod RS za varstvo narave, OE Piran.

Tudi v letu 2011 smo sodelovali v smeri preprečitve kakršnihkoli negativnih vplivov na rezervat in v smeri doseganja pozitivnih sinergij ter skupaj z ZVN zagotovili, da je nova kopraska vpadnica ustrezno opremljena in bodo motnje na rezervat v času obratovanja minimalne (hrup, zasaditev, svetlobno onesnaževanje, zastiranje). Investitor MOK je izpolnil vse pogoje, ki izhajajo iz Uredbe za navezavo Luke Koper na avtocestno omrežje kot tudi kasnejše smernice in priporočila naravovarstvenega nadzora. V letu 2012 bomo po potrebi sodelovali z MOK oziroma upravljavcem ceste, v kolikor bo le-ta določen. Redno bomo opravljali nadzor nad stanjem mejnega območja in v primeru kršitev opozarjali kršitelje oziroma pristojne službe.

Jezerce

Cilj 6: Upravljati in vzdrževati Jezerce in obrobno trstičje za gnezdenje 1-3 parov čapljice, 8-10 parov rakarjev, 6-10 parov svilnic ter drugih močvirskih ptic

Upravljalne strategije

6.1. Odstranitev vse infrastrukture ob Jezercu po prenehanju vrtičarske dejavnosti (dopolnitev)

Ukrepi

- Odstranitev vrtičarskih objektov (barake, ograje...) in ostalih odpadkov

Ukrepov v smeri odstranjevanja infrastrukture v letu 2011 nismo izvajali. V sodelovanju z MOP smo vzpodbudili proces lastninjenja preostanka zemljišč znotraj meja Škocjanskega zatoka s strani Agencije RS za okolje ter aktivno sodelovali pri pripravi podatkov in dokumentov.

V zadnjih nekaj letih sta se na predelu med Jezercem in kolesarsko stezo Parenzano spet pojavila dva vrtička, ki sta bila pred leti že opuščena. V procesu 2. faze lastninjenja družbene lastnine v naravnem rezervatu smo ugotovili, da je dotična parcela 3886/10, k.o. Bertoki, na kateri sta oba vrtička, v Zemljiški knjigi zavedena kot javno dobro – javna železniška infrastruktura s podjetjem Slovenske železnice kot upravljavcem. Kot taka je že last države in se je ne da lastniti na podlagi 171. člena ZON.

V letu 2012 bomo skušali doseči dogovor s sedanjim upravljavcem, Slovenskimi železnicami, in obdelovalci vrtičkov, da bodo dejavnost opustili in jo do opustitve izvajali na naravi prijazen način. Ukrepov v zvezi z odstranitvijo objektov ne načrtujemo.

6.2. Vzdrževanje preliva vode iz Jezerca v laguno za regulacijo vodnih nivojev in zagotavljanje sladkovodnega značaja

Ukrepi

- Vzdrževanje vodnega režima

Za vzdrževanje vodnega režima smo skrbeli s stalnim upravljanje zaporničnega sistema.

6.3. Zasaditev avtohtonih grmovnih in drevesnih vrst

Ukrepi

- Vzdrževanje ruderalne vegetacije s košnjo oziroma mulčanjem

Košnje oziroma mulčenja na območju Jezerca v letu 2011 nismo izvajali.

6.4. Sanacija Jezerca do konca leta 2010

Ukrepi

- Sodelovanje z lokalno skupnostjo za ureditev kanalizacijskega omrežja na območju Škocjanskega hriba in dokončno prenehanje izpustov v rezervat

Sanacija Jezerca je smiselna, ko bo urejeno kanalizacijsko omrežje na Škocjanskem hribu in ne bo več izpustov fekalnih vod v rezervat, ki neposredno poslabšujejo stanje na območju Jezerca. Glede na informacije, ki smo jih dobili na Mestni občini Koper, je ureditev kanalizacijskega omrežja na območju Škocjanskega hriba predvidena šele do konca leta 2012.

V 2011 smo naročili študijo o stanju okolja Jezerca, ki jo je izvedel Zavod za zdravstveno varstvo Koper in izdelal poročilo »Kakovost vodnega okolja Jezerca v naravnem rezervatu Škocjanski zatok. V tem poročilu strokovnjaki ugotavljajo, da je za načrtovanje najprimernejših ukrepov za revitalizacijo območja potrebno ugotoviti kemijsko in ekološko stanje vode v Jezercu na podlagi monitoringa stanja površinskih voda, to je spremljanja stanja skozi določeno obdobje. Monitoring stanja površinskih voda zagotavlja država v skladu zakonodajo in ostalimi veljavnimi dokumenti.

V preteklosti je na območju Jezerca večinoma šlo za ad-hoc preiskave; metodologija in obseg preiskav ter nabor parametrov so se od raziskave do raziskave razlikovali. Zaradi tega je ocena stanja na osnovi primerjave rezultatov trenutne in predhodnih preiskav otežena. Stanje je treba oceniti na osnovi spremljanja po enotni metodologiji, predpisani z zakonodajo. Le tako bo možno izdelati izhodišča za načrtovanje ustreznih revitalizacijskih ukrepov in spremljati učinkovitost teh ukrepov.

Kot nadaljnje korake pri načrtovanju revitalizacije Jezerca Zavod za zdravstveno varstvo Koper predlaga:

- izvedbo sistematičnega spremljanja stanja vodnega okolja – monitoringa,
- oceno kemijskega in ekološkega stanja na osnovi rezultatov monitoringa,
- načrtovanje ustreznih ukrepov na podlagi ocene stanja,
- ureditev odvajanja odpadnih voda, ki dotekajo v Jezerce iz zaledja,
- izvedbo revitalizacijskih ukrepov po prenehanju odvajanja odpadnih vod v Jezerce,
- spremljanje učinkovitosti ukrepov in spremljanje stanja v skladu s predpisi.

V skladu z razpoložljivimi sredstvi bomo v prihodnje nadaljevali s spremljanjem stanja, tako da bo ocena kemijskega in ekološkega stanja čim prej na voljo.

- Izvedba stalnega monitoringa kakovosti vode in stanja v Jezercu, skupaj z evidentiranjem vseh virov emisij v vodno telo

Opazovanja Jezerca v zadnjih letih kažejo na bistveno poslabšanje ekoloških razmer na tem območju. Monitoring kakovosti vode kaže na akumuliranje organskega onesnaženja, kar je dostikrat očitno tudi pri nestrokovnem opazovanju, saj je voda v Jezercu obarvana in ima neprijeten vonj. Osnovne parametre kakovosti vode v Jezercu stalno spremljamo.

6.5. Monitoring ptic v skladu z določeno metodologijo

Glej točko 1.7. Monitoring ptic.

6.6. Monitoring rib, dvoživk in nevretenčarjev

Glej točko 1.8. Raziskave in monitoring ostalih živalskih skupin.

Kakovost in količina vode

Cilj 7: Izboljšati in vzdrževati potrebno kakovost in količino vode za vzpostavitev in ohranjanje ugodnih ekoloških pogojev in statusa habitatov na območju celotnega rezervata

Upravljalne strategije

7.1. Zagotavljanje potrebne količine in kakovosti vode za upravljanje rezervata

Ukrepi

- Stalno sodelovanje z rečnim nadzornikom, pristojnimi vodno-gospodarskimi službami in drugimi uporabniki vode iz Rižane

Za zagotovitev potrebnih pritokov sladke vode v rezervat smo nadaljevali z rednim sodelovanjem z rečnim nadzornikom, ki je zadolžen za upravljanje z vodno-gospodarskimi objekti na Rižani in Ari ter vzdrževanje biološkega minimuma v rekah. Hkrati smo sodelovali tudi s koprsko območno pisarno Agencije RS za okolje, ki je pristojna za vodno-gospodarske zadeve v regiji in po potrebi tudi z drugimi uporabniki vode. Ker je Škocjanski zatok zadnji v verigi »odjemalcev« vode iz Are, sploh pa glede na dosedanje izkušnje, je tovrstno stalno sodelovanje edina garancija, da bo zadosten pritok sladke vode zagotovljen vsaj v izvensušnih obdobjih, ko je vode dovolj. V ta okvir sodijo tudi vse potrebne intervencije ob pomanjkanju pritoka ali drugih kritičnih konicah v rezervatu.

Ocenjujemo, da za uspešno vodno oskrbo rezervata na dolgi rok potrebujemo protokole odvzema vode, ki naj bi jih koprška pisarna Agencije RS za okolje uskladila z ostalimi uporabniki vode gorvodno. Glede na izkušnje ob septembrskih poplavah leta 2010 pa je nujen tudi protokol delovanja v takšnih primerih, ki je lahko del prvega ali pa se ga sprejme kot ločen dokument.

- Sodelovanje pri adaptiranju vodno-gospodarskih objektov izven rezervata

Kot upravljalca naravnega rezervata se po potrebi vključujemo v izvedbo del na Rižani v zaledju z namenom zagotavljanja zadostne količine in primerno kakovosti vode v rezervatu. V obdobju poročanja takšne aktivnosti niso bile potrebne.

- Zaščita lagune pred potencialnim onesnaženjem z morja

Potencialna nevarnost za rezervat je razlitje nevarnih snovi v Luki Koper ali drugje v Koprskem zalivu. Zato so bile na podlagi Presoje vplivov na okolje (E-net, 2000) in projektne dokumentacije vgrajene zapornice na morskem kanalu takega tipa, s katerimi lahko laguno popolnoma ločimo od morja in v primeru nesreč preprečimo ekološko katastrofo, razen v primerih izjemno visokih plim, ko ob plimi lahko morska voda preliva čez zapornico. V teh primerih je še toliko bolj pomembno sodelovanje z Luko Koper in Centrom za obveščanje (glej naslednjo točko), Luki Koper pa smo predlagali, da pred morskim kanalom namestijo plavajočo zaveso (baražo), s katero bi lahko uspešno reševali problematiko v primeru onesnaženj ob visokih plimah, leta 2012 pa bomo poskusili zagotoviti izvedbo tega ukrepa.

- Dogovor z Luko Koper in Centrom za obveščanje o protokolu obveščanja in ukrepanja v primerih razlitij in drugih onesnaženj v Koprskem zalivu in predvsem v Luki

Z Luko Koper in Centrom za obveščanje smo v letu 2008 začeli z dogovori o posebnem načinu hitrega obveščanja in ukrepanja v primeru razlitij ali drugih onesnaženj v pristanišču oz. širše v Koprskem zalivu. Ključno pri zagotavljanju varnosti pred onesnaženjem je namreč takojšnje obvestilo o nastanku nesreče, na podlagi katerega lahko zapornice nemudoma zapremo in preprečimo, da bi rezervat dosegle onesnažene vode. Način obveščanja smo v letu 2009 dorekli, redno pa skrbimo za vzdrževanje stikov in nadgradnjo komunikacije po potrebi in glede na tehnične možnosti. Dogovorjeni način obveščanja in ukrepanja v primeru onesnaženj na morju z Luko Koper in Centrom za obveščanje bo potrebno (glede na operativne in terenske izkušnje iz leta 2010 in 2011) dopolniti še z dogovorom o obveščanju v primeru onesnaženj na vodotokih (predvsem reki Rižana in Badaševica), kar je v pristojnosti Službe za varstvo obalnega morja (SVOM), ki deluje v okviru izvajalca javne službe – VGP Drava Ptuj.

- Sodelovanje s pristojnimi službami in uporabniki za zagotovitev vseh potrebnih preventivnih ukrepov na izpustih meteornih vod v rezervat

Tudi ta ukrep je nujen za zagotavljanje ustrezne kakovosti vode v rezervatu. Trenutno namreč v Kopru niso določeni upravljavci sistemov meteornih vod, tako da ni niti rednega vzdrževanja niti spremljanja stanja meteornih izpustov. V okviru tega ukrepa smo v sodelovanju z ZVN, OE Piran skrbeli za dosledno ureditev meteornih izpustov z južne ankaranske vpadnice v Škocjanski zatok z ustreznimi lovilci olj, filtri in da bo vpeljana redno vzdrževanje (npr. z uporabo koalescenčnih filtrov, rednim nadzorom in podobnimi ukrepi).

- Sodelovanje pri nadzoru nad deli v bližini rezervata ali v prispevnem območju, ki bi lahko negativno vplivala na kakovost in količino vode v rezervatu

Sodelovali smo tudi pri nadzoru nad izvedbo del v bližini rezervata ali v prispevnem območju, ki bi lahko negativno vplivala na kakovost in količino vode v rezervatu, v času poročanja pa je bila večina naše energije usmerjena v preprečitev negativnih vplivov zaradi gradnje južne ankaranske vpadnice (glej točko 5.4).

- Sodelovanje v evropski organizaciji Sea Alarm Foundation

Evropska organizacija Sea Alarm Foundation je bila ustanovljena z namenom koordinacije strokovnih odzivov pri škodi na favni in flori v primeru onesnaženj morja z nafto in njenimi derivati. Predstavnica DOPPS sodeluje pri delu organizacije na področju čiščenja in rehabilitacije ptic v primerih onesnaženj ter po potrebi zastopa interese Slovenije na mednarodnih srečanjih, delavnicah in konferencah. V letu 2011 je sodelovanje z evropsko organizacijo Sea Alarm potekalo večinoma preko elektronske pošte in prejemanja njihovih informacij o izlitjih ter ukrepanjih v primeru onesnaženj, ki so se v tem času zgodila na naši širši in ožji okolici.

- Izdelati načrt ukrepanja in odprave posledic večjih izlitij nafte in naftnih derivatov na prostoživeče ptice za celotno območje slovenskega obalnega morja

V sodelovanju z mednarodnimi partnerji in pristojnimi strokovnimi službami smo že v letu 2008 pričeli s postopki izdelave načrta ukrepanja in odprave posledic večjih onesnaženj na prostoživeče ptice in sesalce za celotno slovensko Obalo. Za aktivno delovanje pri čiščenju in rehabilitaciji ptic v primeru razlitja je potreben poseben dogovor s pristojnim ministrstvom in službami, pa tudi dodatno financiranje, saj bo za pripravo omenjenega načrta ukrepanja potrebno vložiti veliko energije tudi v izobraževanje prostovoljcev, članov DOPPS in drugih, ki bodo pripravljene sodelovati pri čiščenju in rehabilitaciji ptic v primerih onesnaženj kot tudi nabaviti potrebno opremo in zagotavljati prostor za izvajanje

te dejavnosti. Naloga bistveno presega naša upravljavska pooblastila, zaradi posebnega interesa pri odpravljanju potencialnih groženj na varovane vrste ptic Škocjanskega zatoka oz. slovenske obale in morja, pa smo del teh aktivnosti vključili v projektni predlog SIMARINE-NATURA, s katerim smo v 2010 že drugič kandidirali za sredstva iz razpisa LIFE+ Nature & Biodiversity, ki je sicer v večji meri namenjen opredelitvi in razglasitvi območja Natura 2000 v slovenskem morju. Projekt je bil junija 2011 potrjen s strani Evropske komisije, z njegovo izvedbo pa je DOPPS s partnerji (MOP, KPS) začel 1. septembra 2011.

V okviru priprave načrta ukrepanja in odprave posledic večjih izlitiij nafte na prostoživeče ptice smo v letu 2011 pridobili pisno soglasje o aktivni vključitvi posameznih predstavnikov državnih institucij pri izdelavi omenjenega načrta (ARSO, pisarna v Kopru, Pristaniška kapitanija Koper in Uprava RS za zaščito in reševanje, Izpostava Koper). Prav tako smo za potrebe izdelava tega načrta pridobili podatke o onesnaženjih, ki so se zgodili na območju našega morja v obdobju 2006-2010 s strani VGP Drava Ptuj, ki je koncesionar za ukrepanje ob takšnih primerih.

7.2. Usposobitev sladkovodnega pritoka v rezervat iz kaptažne vrtine ŠZV-1/02 na Ankaranski bonifiki po potrebi (opcijnska rešitev)

Ukrepi na podlagi spremljanja stanja dotokov vode v rezervat v preteklih letih in v letu 2011 niso potrebni.

7.3. Monitoring kakovosti vode in hidroloških parametrov

Ukrepi

- Izvajanje dolgoročnega monitoringa kakovosti vode

Monitoring enostavnih parametrov kakovosti vode v rezervatu smo v letu 2011 samostojno izvajali na dosedanjih vzorčnih mestih in z dosedanjimi metodami. Za spremljanje osnovnih parametrov stanja kakovosti vode na celotnem območju naravnega rezervata smo uporabili multiparametrični instrument Hanna Instruments HI 9828, kupljen v 2010 s strani MOP, ki je primeren za delo na terenu in s katerim stalno spremljamo sledeče parametre kakovosti vode: temperatura, pH, raztopljeni kisik, slanost, redox potencial in prevodnost. Stanje kakovosti voda smo, tako kot predhodno leto, redno spremljali na devetih vzorčnih mestih (pet na sladkovodnem delu, štiri pa na območju polslane lagune). Pridobljeni podatki terenskega vzorčenja vod v 2011 kažejo, da je stanje in kvaliteta voda na območju rezervata dobra in ugodna za rast in življenje rastlin in živali.

- Izvajanje dolgoročnega monitoringa hidroloških parametrov

V laguni stalni monitoring hidroloških parametrov izvajamo delno s pomočjo jaškov ob zapornicah, delno pa z novo vgrajenimi vodomernimi latami in merilci nivojev vodne gladine. Nivoje vodne gladine v sladkovodnih vodnih telesih v rezervatu spremljamo z že nameščenimi vodomernimi latami. Spremljamo tudi podatke na koprskem mareografu in napovedi plimovanj na podlagi plimnih kartic. Rezultate neposredno uporabljamo pri upravljanju nivojev vode v različnih hidroloških enotah mokrišča ter pri ukrepanju v različnih primerih.

Obiskovalci

Cilj 8: Razviti in vzdrževati pozitivno podobo rezervata pri glavnih ciljnih skupinah (obiskovalci, lokalno prebivalstvo) in pri javnih službah

Cilj obsega promocijo rezervata ter komuniciranje s ključnimi javnostmi na vseh nivojih, od lokalnega do mednarodnega. Kot glavne ciljne skupine smo doslej opredelili:

- lokalno prebivalstvo,
- šolske in druge izobraževalne skupine,
- skupine in individualni obiskovalci s posebnim interesom: poklicni in ljubiteljski naravoslovci, predvsem specializirane skupine, kot so ornitologi,
- turisti,
- skupine s posebnimi potrebami (slepi in slabovidni, gluhi in gluhonemi ter invalidi).

Ukrepe v okviru tega cilja smo v letu 2011 izvajali samostojno, v okviru projektov pa jih izvajamo tudi v povezavi z drugimi upravljalci zavarovanih območij v Sloveniji ter v okviru neformalne mreže upravjalcev severno-jadranskih mokrišč Adriawet in drugimi sorodnimi organizacijami in skupinami doma in v tujini. Ker smo v letu 2011 šele začeli z novim skupnim promocijskim projektom Adriawet 2000, je ta del omejen na distribucijo skupnih izobraževalno-promocijskih gradiv iz zaključenih projektov ter vzajemno promocijo v okviru Adriawet kotičkov.

Upravljalске strategije

8.1. Uporaba lastnih tiskanih, virtualnih in drugih medijev

Ukrepi

- Nadgradnja in vzdrževanje spletne strani www.skocjanski-zatok.org

V letu 2011 smo temeljito oblikovno in vsebinsko prenovili spletno stran rezervata. Poleg tega smo objavili na spletni strani 3 kratke videospote o rezervatu, njegovi flori in favni ter ostalih zanimivostih upravljanja in obiskovanja. Produkcijo videospotov je omogočila Luka Koper d.d. iz sklada Živeti s pristaniščem.

- Priprava, izdaja in uporaba tiskanih medijev

V času do vključno leta 2010 smo v okviru različnih projektov in ob finančni podpori sponzorjev izdali večje število promocijskega materiala, povsem ali delno osredotočenega na predstavitev Škocjanskega zatoka. V letu 2011 smo nadaljevali z distribucijo teh gradiv ključnim ciljnim skupinam.

8.2. Mediji in odmevni dogodki

Ukrepi

- Delo z mediji, predvsem ob medijsko odmevnih dogodkih

V letu 2011 smo sodelovali pri pripravi različnih medijskih prispevkov, reportaž in snemanjih ter lokalne medije sproti obveščali o vseh aktivnostih in dogodkih v Škocjanskem zatoku.

Na temo množični pogini ptic, kjer je Škocjanski zatok omenjen kot primer botulizma, je bilo objavljenih nekaj prispevkov:

- 24.UR.COM (Splet): 12. januarja je bil objavljen daljši prispevek z naslovom »Prinašajo množični pogini živali konec sveta?«;
- POP TV: v novicah je bil 12. januarja predvajan pogovor z naslovom »Množični pogini ptic na vseh koncih sveta begajo strokovnjake«;
- VESTNIK MURSKA SOBOTA: 13. januarja je bil objavljen prispevek z naslovom »Množični pogini ptic in drugih živalskih vrst begajo ljudi«;
- PRIMORSKE NOVICE: 14. januarja je bil objavljen prispevek z naslovom »Začetek konca sveta ali nič posebnega«.

Ob Svetovnem dnevu mokrišč smo v naravnem rezervatu Škocjanski zatok organizirali izlet, ki je potekal v soboto, 29. januarja. Na to temo je bilo objavljenih več člankov, in sicer:

- ROŽE&VRT: 21. januarja je bila objavljena napoved izleta ob dnevu mokrišč;
- DELO – Priloga Ona: 25. januarja je bilo v koledarju dogodkov priloge objavljena napoved izleta ob svetovnem dnevu mokrišč;
- DNEVNIK: 28. januarja je bila tudi v Dnevniku objavljena napoved izleta z naslovom »Kaj se dogaja – Napoved izleta ob dnevu mokrišč«;
- OBALA.NET (Splet): 28. januarja je bil objavljen kratek prispevek in napoved izleta z naslovom: »Kaj delajo ptice pozimi?«;
- PRIMORSKE NOVICE: 29. januarja je bila objavljena napoved izleta ob dnevu mokrišč;
- POTEPANJA: v koledarju dogodkov je bila 1. februarja objavljena napoved izleta;
- RADIO SLO 2: v okviru novic z naslovom »Danes je svetovni dan mokrišč« je bil 2. februarja kot mednarodno priznana mokrišče omenjen tudi Škocjanski zatok;
- RADIO KOPER: 2. februarja je bila objavljena novica o svetovnem dnevu mokrišč v okviru katere je bil objavljen tudi krajši pogovor z Natašo Šalaja;
- RADIO SLO 1: ob svetovnem dnevu mokrišč je bil 2. februarja objavljen pogovor z Natašo Šalaja.

Na temo državnega prostorskega načrta, programa razvoja pristanišča, širitev koprskega pristanišča, negativnih vplivov na okolje in vpliva na Škocjanski zatok ter novem občinskem svetu so bili objavljeni naslednji prispevki:

- RADIO KOPER: 5. aprila so lahko poslušalci primorskega dnevnika poslušali novico o pripombah WWF-ja na širitev Luke Koper ;
- DELO: 8. aprila je bila objavljena novica z naslovom »WWF Italija proti DPN Luke Koper«;
- PRIMORSKE.SI: 13. aprila je bila objavljena novica z naslovom »Italija ima številne pripombe na širitev koprskega pristanišča«;
- PRIMORSKE NOVICE: 13. aprila je bil objavljen prispevek z naslovom »Italija je Sloveniji poslala pripombe na DPN«;
- SLOVENSKO-MORJE.NET, STA, DNEVNIK.SI, PODPALMO.SI: 14. in 15. aprila je bila na teh internetnih portalih objavljena novica o sprejetju programa razvoja koprskega pristanišča;
- PRIMORSKI DNEVNIK: 15. aprila je bila objavljena novica z naslovom »Vlada sprejela program razvoja koprskega pristanišča do leta 2015«;
- PRIMORSKE.SI, DELO.SI, EPRIMORSKA.SI: 14. in 19. aprila so bile na omenjenih internetnih portalih objavljene zahteve oz. popravki državnega prostorskega načrta (DPN), kjer je omenjen tudi Škocjanski zatok;
- PRIMORSKE NOVICE: 15. aprila je bil objavljen obsežen prispevek o DPN z naslovom »Kompromis med Luko in ljudmi«;

- DELO: 15. aprila je bil objavljen prispevek z naslovom »Koper predlaga popravek DPN za Luko«;
- TV KOPER: 17. maja smo lahko poslušali pogovor z Borisom Popovičem, kjer je omenjen tudi Škocjanski zatok;
- DELO.SI, DELO: 24. in 25. maja je bila objavljena novica z naslovom »Samo dva tedna do prostorskega načrta za Luko Koper«;
- DELO.SI, DNEVNIK.SI, PRIMORSKA.INFO. LJUBLJANSKE NOVICE, STA, DELO: 20. in 21. julija je bila objavljena novica o novem občinskem svetu, njegovem delu ter prodaji občinskega premoženja, kjer je omenjen tudi Škocjanski zatok;
- DELO: 10. avgusta je bil objavljen prispevek z naslovom: »Občina umaknila prodajo 18 hektarjev zemljišč«, kjer je omenjen Škocjanski zatok kot primer dogovora o nadomestilu zemljišča;

O Škocjanskem zatoku, njegovi nadaljnji ureditvi ter gradnji informacijskega centra so bili objavljeni naslednji prispevki:

- POTEPANJA: 1. februarja je bil objavljen prispevek z naslovom »V zatoku v prihodnje še informacijski center in opazovalnice«;
- DRUŽINA – Naša družina: 6. marca je bil objavljen članek o Škocjanskem zatoku z naslovom »Zelena oaza na pragu Kopra«;
- NOVI GLAS: 7. aprila je bila objavljena reportaža z naslovom »Naravna oaza v objemu sodobnega Kopra«;
- NOVI TEDNIK CELJE: 22. aprila je bil objavljen prispevek z naslovom »Naravni rezervat Škocjanski zatok«;
- NEDELJSKI DNEVNIK: 8. maja je bil objavljen prispevek o Škocjanskem zatoku z naslovom »Nedotaknjeni otoček narave«;
- PRIMORSKE NOVICE: 13. maja je bil objavljen prispevek novinarja Toma Vidica z naslovom »Le še drevesa in grmovje in rdenje majskega maka«;
- PRIMORSKE.SI: 13. maja je bil na portalu objavljen prispevek z naslovom »Človek zmaguje v bitkah, narava pa v vojni«.
- VEČER, VEČER.COM: 25. julija je bila objavljena kratka predstavitev Škocjanskega zatoka z naslovom »Medmrežno okolje«;
- RADIO SLO 1: 13. septembra so lahko poslušalci poslušali intervju z Borutom Mozetičem o Škocjanskem zatoku;

Poleg tega so bili objavljeni še naslednji prispevki:

- AVTO DOM – POTEPANJA: 1. januarja je bila objavljena novica o otvoritvi tipnega modela namenjena slepim in slabovidnim obiskovalcem;
- ŽURNAL – PRIMORSKA: 22. januarja je bila objavljena fotovest o boškarinu;
- PRIMORSKE NOVICE: 2. februarja je bil objavljen prispevek o karting stezi z naslovom »V roke hočejo neoporečno gradbeno dovoljenje«;
- SOLNI CVET - lokalno glasilo Občine Piran: v marčevski številki je bila objavljena novica o obisku otrok iz vrtca Lucija;
- MOK – časopis Mestne občine Koper: v marčevski številki je bila objavljena novica z naslovom »Primu, Boškarinu in Bruni se je pridružil Gardelin«;
- HORIZONT: 11. maja je bil objavljen prispevek z naslovom »Kotički slovenske obale«, kjer je Škocjanski zatok omenjen kot izletniška točka;
- PRIMORSKE NOVICE, PRIMORSKE.SI: 13. maja je bil objavljen prispevek z naslovom »V Škocjanski zatok bi rad naselil Pahorjeve kamele«;
- PODPALMO.SI: 14. maja je bil objavljen prispevek z naslovom »Kamele v Škocjanskem zatoku«;
- RADIO HIT: 16. maja so lahko poslušalci slišali novico o Gadafijevih kamelah, ki bi jih naselili v Škocjanskem zatoku;

- SLOVENSKO-MORJE.NET, PRIMORSKE.SI, PODPALMO.SI: 30. in 31. maja je bila objavljena novica o obisku raziskovalne skupine evropskega projekta Human Cities II, v okviru katerega so na MO Koper raziskovalcem predstavili tudi ureditev Škocjanskega zatoku;
- OBALA.NET: 6. junija je bil objavljen prispevek o ponovni oživitvi »boškarinov«, novih načrtih in projektih za prihodnje;
- PRIMORSKE NOVICE: 6. junija je bil objavljen prispevek o obisku učencev Centra za korekcijo sluha in govora iz Portoroža;
- HOPLA: 24. junija je bil objavljen prispevek z naslovom »Na obali obljublajo Miami in Dubaj«, kjer je Škocjanski zatok omenjen kot izletniška točka;
- PRIMORSKE NOVICE, PRIMORSKE.SI: 5. in 18. julija je bila objavljena novica o labodji družini pri Toncity-ju in njegovi selitvi v Škocjanski zatok;
- RADIO KOPER, RADIO SLO 1: 19. julija smo lahko poslušali o poletnem tečaju slovenščine, v okviru katerega so si tujci ogledali tudi Škocjanski zatok;
- KP-MOK 016 (avgust/september) – glasilo Mestne občine Koper: v omenjeni številki glasilaje bil objavljen prispevek o Boškarinih z naslovom: »Boškarini so se vrnili v Istro« ter novica o projektu BioDiNet;
- DELO: 5. septembra je bil objavljen prispevek z naslovom: »Spremembe v naravi se kažejo na pticah«, kjer je Škocjanski zatok omenjen kot primer dobrega gospodarjenja s krajino po renaturaciji;
- PRIMORSKE NOVICE, DELO: 8. in 13. septembra je bila objavljena novica o čiščenju slanega travnika, kjer so bili prisotni tudi prostovoljci našega društva;
- RADIO KOPER: 23. septembra smo lahko v oddaji Jutranjik poslušali novico o manjšem poginu rib, ki je bil opažen tudi Škocjanskem zatoku;
- ŽURNAL: 1. oktobra je bila objavljena novica o izletu ob Evropskem dnevu opazovanja ptic z naslovom: »Če se ustavijo, je dober znak«;
- PRIMORSKE NOVICE: 26. oktobra je bil objavljen prispevek o tednu doživetij v vrtcu Bertoki, v okviru katerega so otroci obiskali tudi Škocjanski zatok;
- KMEČKI GLAS: 2. novembra je bil objavljen prispevek o ustanovljeni Skupnosti naravnih parkov Slovenije, kjer je vključen tudi NR Škocjanski zatok;
- MANDRAČ: 17. novembra je bil objavljen prispevek o novi knjižici, ki so jo napisali učenci Podružnične šole v Kortah. V okviru zaključnega dogodka pa so si ogledali tudi Škocjanski zatok;
- GEA: 7. decembra je bil objavljen prispevek o kolesarskem obisku z naslovom: »RUJna kapljica morske energije«, kjer je omenjen tudi Škocjanski zatok;
- RADIO KRANJ: 28. decembra so lahko poslušalci v oddaji tema dneva poslušali potopis z vlakom v Koper, kjer je kot del poti omenjen tudi Škocjanski zatok.

Obveščanje prek medijev je eden najbolj učinkovitih načinov za povečanje prepoznavnosti območja in vzpostavitev pozitivne podobe. Skrbeli smo za predstavitev medijsko odmevnih dogodkov v rezervatu. Borut Mozetič je bil konec maja tako tudi gost zelo popularne oddaje Na zdravje, kjer je Škocjanski zatok na kratko predstavil zelo širokemu krogu gledalcev.

- Sejmi in prireditve

14. maja smo Škocjanski zatok predstavili na strokovnem posvetu v okviru mednarodne navtične prireditve Internautica 2011 v Portorožu, na drugih sejmih pa se zaradi bližanja načrtovane gradnje objektov nismo predstavljali.

- Potujoča razstava

V 2008 smo pripravili potujočo razstavo o območjih Natura 2000 (posebnih območjih varstva) v primorski regiji, med katerimi je tudi Škocjanski zatok, v slovenski, angleški in italijanski različici. Doslej smo z razstavo prepotovali celotno regijo in tudi druge kraje širše po Sloveniji in v zamejstvu, hkrati pa lokalnim prebivalcem Kopra predstavili tudi druga za ptice pomembna območja v njihovi bližini.

V januarju 2011 smo potujočo razstavo (v slovenski in italijanski različici) o območjih Natura 2000 postavili v informacijskem centru Krajinskega parka Sečoveljske soline, kjer je bila na ogled širši javnosti do konca junija 2011. Obiskovalcem, ki so si ogledali razstavo, smo ponudili tudi različne brošure o Škocjanskem zatoku. V drugi polovici leta je potujoča razstava svojo pot nadaljevala v Mladinsko zdravilišče in letovišče na Debelem rtiču, kjer je bila na ogled širši javnosti do konca leta 2011.

- Oglaševanje

Oglaševanje je bilo načrtovano kot promocijski ukrep po dokončni ureditvi rezervata, ker pa ta še ni gotova, v letu 2011 le-tega v okviru promocijskih aktivnosti še nismo izvajali.

8.3. Neposredne predstavitve in promocija rezervata

Ukrepi

- Predstavitve lokalnemu prebivalstvu in predstavnikom lokalnih oblasti

Za lokalno prebivalstvo in ostalo zainteresirano javnost smo ob Svetovnem dnevu mokrišč, 29. januarja, organizirali izlet v Škocjanski zatok, katerega se je udeležilo 23 oseb. Prav tako smo za lokalno društvo, to je Klub tajnic in poslovnih sekretark slovenske Istre, 6. maja pripravili kratko predstavitev Škocjanskega zatoka in ogled po učni poti.

- Predstavitve širši slovenski in mednarodni javnosti

Naravni rezervat Škocjanski zatok aktivno predstavljamo tudi zainteresirani javnosti drugod po Sloveniji kot tudi mednarodni javnosti, tako potencialnim obiskovalcem – ljubiteljem narave, kot tudi strokovni javnosti. Poleg osebnih predstavitev pa skrbimo tudi za pripravo in objavo člankov o rezervatu v ustreznih slovenskih in mednarodnih revijah in drugih tiskanih medijih, od DOPPS-ove revije Svet ptic do revij in prilog časopisov na temo prosti čas, narava, rekreacija in podobno. Škocjanski zatok smo v tem sklopu na vodenih obiskih predstavili različnim domačim mednarodnim strokovnim skupinam, in sicer:

- 16. februarja smo svoje izkušnje pri upravljanju Škocjanskega zatoka, predvsem s področja načrtovanja infrastrukture za obiskovanje, predstavili udeležencem srečanja info centrov parkov, ki je v organizaciji MOP potekalo na upravi Triglavskega narodnega parka;
- 18. februarja smo aktualne dosežke v naravnem rezervatu ter stanje avifaune predstavili na letnem zboru članov DOPPS v Grand hotelu Union v Ljubljani,
- 28. februarja smo sodelovali na pripravljalnem sestanku, dne 7. marca pa na sestanku s predstavniki OECD na temo ohranjanja narave za pripravo poročila o okolju za Slovenijo, da bi odgovorili na podrobnejša vprašanja predstavnikov v zvezi z upravljanjem zavarovanih območij narave,
- 10. junija smo organizirali strokovno vodenje s predstavitvijo ureditve Škocjanskega zatoka za 28 udeležencev znanstvenega sestanka "Četrtri Melikovi dnevi: geografski

- vidiki upravljanja z morjem in zaledjem*", ki ga je organizirala Fakulteta za humanistične študije Koper v okviru Univerze na Primorskem,
- 16. junija smo za 18 raziskovalcev iz KÄRTNER INSTITUTE FÜR SEENFORSCHUNG iz Celovca (Avstrija) izvedli strokovno predavanje in vodenje po Škocjanskem zatoku; njihov obisk v rezervatu je bil namenjen pridobitvi čim več informacij o poteku in izvedbi obnove Škocjanskega zatoka zaradi podobnega projekta na njihovem območju, pri čemer smo jim seveda izčrpno predali naše izkušnje.
 - 28. septembra smo za 10 izvajalcev LIFE-Narava projekta z akronimom MIA iz Švedske (LIFE projekt: »Lake Mälarens Inner Archipelago«) pripravili predstavitev projekta obnove Škocjanskega zatoka (Life) s terenskim ogledom.
- Individualne in druge neposredne predstavitve manjšim ciljnim skupinam

Komuniciranje z lokalnimi šolami je kot doslej potekalo individualno in neposredno, medtem ko smo širši krog izobraževalnih ustanov obveščali tudi z uporabo neposredne pošte.

8.4. Razvoj in vzdrževanje dobrih odnosov z lokalno skupnostjo in različnimi ključnimi organizacijami

Ukrepi

- Vzdrževanje dobrih odnosov s predstavniki lokalnih oblasti

Nadaljevali smo z vzdrževanjem dobrih odnosov s predstavniki Mestne občine Koper ter vseh občinskih služb. Za ohranjanje dobrega sodelovanja se trudimo tudi pri drugih javnih službah, kot so npr. inšpekcijske službe in policija.

- Vzdrževanje dobrih odnosov s predstavniki lokalnih zainteresiranih skupin

Ohranjali smo dobre odnose tudi z lokalnimi zainteresiranimi skupinami, npr. lokalnimi člani DOPPS, društvoma Pangea iz Šmarij pri Kopru in Eko-Humanitatis iz Kopra, upravljavci drugih zavarovanih območij v Obalno-kraški regiji, z lokalnimi šolami, okoliškimi kmeti, sosedi, itd.

- Razvoj in vzdrževanje dobrih odnosov z izobraževalnimi ustanovami za prepoznavanje rezervata in narave v širšem pomenu besede kot vrednote med mladimi generacijami

Vse izobraževalne skupine, ki so se udeleževale izobraževalnih aktivnosti v rezervatu, smo uvrstili tudi med prejemnike promocijskih, informacijskih in relevantnih strokovnih gradiv rezervata.

- Razvoj in vzdrževanje dobrih odnosov s strokovnimi organizacijami, ki delujejo na podobnih področjih

Skrbeli smo tudi za razvoj in vzdrževanje dobrih odnosov s strokovnimi organizacijami, ki delujejo na podobnih področjih, npr. z Morsko biološko postajo Piran, Zavodom RS za varstvo narave, OE Piran, Zavodom za zdravstveno varstvo Koper, Agencijo RS za okolje ter njeno pisarno v Kopru, itd.

8.5. Sodelovanje in skupna promocija v okviru mreže upravljavcev severno-jadranskih mokrišč Adriawet in z upravljavci drugih zavarovanih območij

Ukrepi

- Vzpodbujanje sodelovanja znotraj mreže Adriawet in z upravljavci drugih zavarovanih območij v Sloveniji in tujini

Vzpodbujamo druženje in izmenjavo izkušenj in informacij med člani neformalne mreže Adriawet, kot tudi z upravljavci drugih zavarovanih območij. V obdobju poročanja smo sodelovali predvsem z naravnima rezervatoma ob izlivu Soče in Miramare. Dr. Fabio Perco je naše dolgoletno sodelovanje predstavil na spletni strani Biološke postaje Isola della Cona www.sbic.it, pri čemur smo mu pomagali z gradivi in pregledom besedila.

- Izvedba skupnega promocijskega projekta z Adriawet partnerji

Z italijanskimi partnerji mreže Adriawet smo leta 2009 kandidirali za ESRR sredstva v okviru javnega razpisa za predložitev standardnih projektov št. 02/2009, ki ga je objavil Organ upravljanja programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007-2013, Avtonomna dežela Furlanija Julijska krajina. Rezultati razpisa so bili objavljeni šele sredi leta 2011, na njem pa smo uspeli s skupnim projektom nekaterih Adriawet partnerjev.

Projekt »Jadranska mokrišča za omrežje Natura 2000« (na kratko »Adriawet 2000«) je namenjen predvsem razvoju skupnih orodij za povečanje privlačnosti in prepoznavnosti sodelujočih mokrišč iz Furlanije, Benečije in Slovenije. Izvajali ga bomo tri leta s pričetkom 1.11.2011. DOPPS-ov del izvedbe aktivnosti v NR Škocjanski zatok smo ocenili na 270.000€, od česar 85% financira ESRR, 15% nacionalnega sofinanciranja pa partnerjem iz privatnega sektorja v Sloveniji zagotavlja SVLR na podlagi posebne pogodbe, ki je s SVLR še nismo podpisali.

V letu 2011 smo oblikovali interno ekipo zaposlenih na projektu ter skupaj z ostalimi partnerji pripravili nov terminski plan izvedbe projekta, medtem ko bomo z izvedbo samih vsebinskih aktivnosti pričeli januarja 2012. Projekt predstavlja nadgradnjo osnovnih ukrepov upravljanja območja ter omogoča predvsem boljše doseganje ciljev ohranjanja vseh vključenih mokrišč.

- Sodelovanje v nacionalni Zvezi naravovarstvenih nadzornikov in Skupnosti zavarovanih območij

Zveza naravovarstvenih nadzornikov v zadnjih letih ni bila aktivna. Dne 20.10.2011 smo upravljavci zavarovanih območij v Sloveniji podpisali Dogovor o ustanovitvi Skupnosti zavarovanih območij narave Slovenije. Dogovor je bil podpisan na skupnem srečanju v Notranjih Goricah pri Ljubljani.

Cilj 9: Do konca leta 2009 zgraditi načrtovano parkovno infrastrukturo (informacijski center, centralna opazovalnica, opazovalni stolp, učne poti z opremo, itd.), ki bo ljudem omogočala kakovostno doživljanje narave in jim posredovala ključna sporočila

Upravljalne strategije

9.1. Dokončanje izhodišč za načrtovanje in izvedbo parkovne infrastrukture

Strategija je izvedena, ukrepi v letu 2011 niso bili predvideni.

9.2. Zagotovitev financiranja za izgradnjo vse infrastrukture za obiskovalce

Zaradi dolgih postopkov pregledovanja projekta Objekti v naravnem rezervatu Škocjanski zatok in neformalnega usklajevanja z odgovornimi na SVLR smo morali v prvi polovici 2011 revidirati časovnico izvedbe projekta, kar je za seboj potegnilo trikratni interni pregled in popravke celotne vloge in investicijskega programa, vpliva pa tudi na vrednost projekta v tekočih cenah, kljub temu da se vrednosti v stalnih cenah niso spremenile. Skupno ocenjena vrednost investicije v stalnih cenah v višini 3.169.522€ v tekočih cenah tako znaša 3.276.514€, financirala pa naj bi se iz spodaj naštetih virov v obdobju 2011-13:

- Ministrstvo za gospodarstvo iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) - Operativni program Krepitev regionalnih razvojnih potencialov: razvojna prioriteta »3.5.3 Povezovanje naravnih in kulturnih potencialov«, prednostna usmeritev »3.5.3.1 Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva« v okviru proračunske postavke 6837 - Razvoj turističnih destinacij-07-13-EU (85% EU udeležbe) in v okviru proračunske postavke 6959 - Razvoj turističnih destinacij-07-13-EU (15% slovenske udeležbe).
- Ministrstvo za okolje in prostor bo sredstva zagotovilo na proračunski postavki 2443 – Zavarovana območja narave, iz tega naslova se bo financiral tudi nepovračljivi DDV.
- Presežek prihodkov nad odhodki Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS v letih 2005–2006 in v letu 2007, ki so bili po sklepih Vlade RS in okoljskega ministra dodeljeni za financiranje ukrepov v gradnjo objektov v naravnem rezervatu Škocjanski zatok, na podlagi potrjenega Programa dela NR Škocjanski zatok za leto 2011 pa namenjeni financiranju gradnje objektov. Po tripartitnih pogodbah med SKZG RS, MOP in DOPPS št. 2511-08-600135 o financiranju načrtovanih ukrepov z dne 8. septembra 2008 ter št. 2511-09-600030 z dne 10. aprila 2009 je za izvedbo projekta namenjenih 481.907,12€ (nacionalno sofinanciranje). Upravičenec za ta sredstva je upravljavec DOPPS, ki jih bo v projekt vlagal v skladu s potrjenimi Programi dela naravnega rezervata Škocjanski zatok v letih 2011-2013.
- Ministrstvo za okolje in prostor zagotavlja v okviru proračunske postavke PP 2143 programska sredstva. Iz teh sredstev bo namenjenih 15.285,30 € za sofinanciranje predmetne naložbe v skladu s potrjenim Programom dela naravnega rezervata Škocjanski zatok za leto 2012. Financiranje s te postavke se opusti, v kolikor bodo glede na dejanske ponudbe za izvedbo investicije zadoščala sredstva iz prvih treh virov.

VRSTA AKTIVNOSTI	VREDNOST V TEKOČIH CENAH SKUPAJ (v €)	2011	2012	2013
OBJEKTI NA BERTOŠKI BONIFIKI				
gradbena dela vseh objektov	1.174.961,98		757.900,89	417.061,09
obrtiška dela vseh objektov	663.772,40		468.296,53	195.475,87
elektro-instalacije vseh objektov	134.278,66		108.313,85	25.964,81
strojna dela vseh objektov	269.364,70		187.321,39	82.043,31
zunanja ureditev	126.377,88		87.885,61	38.492,27
opazovališča 1-4, 2. faza (strehe, lesa, plato za vzorčenje)	38.452,24		38.452,24	
OBJEKTI POD ANKARANSKO VPADNICO				
gradbena dela vseh objektov	68.021,07		68.021,07	
obrtiška dela vseh objektov	33.411,70		33.411,70	
NADZOR				
projektantski nadzor	24.243,00		19.394,40	4.848,60
Svetovalni inženiring in strokovno nadzorstvo	20.000,00	2.000,00	14.000,00	4.000,00
NOTRANJA OPREMA				
projekt notranje opreme in graf.signalizacije	13.056,26		13.056,26	
notranja oprema	164.488,35		131.590,68	32.897,67
SKUPAJ VSA DELA BREZ DDV	2.730.428,24	2.000,00	1.927.644,62	800.783,62
DDV	546.085,64	400,00	385.528,92	160.156,72
SKUPAJ VSA DELA Z DDV	3.276.513,88	2.400,00	2.313.173,54	960.940,34
VIRI FINANCIRANJA				
MG - OP RR:	2.047.821,18	1.500,00	1.445.733,46	600.587,72
EU - 85%	1.740.648,01	1.275,00	1.228.873,45	510.499,56
MG - nacionalno sofinanciranje - 15%	307.173,18	225,00	216.860,02	90.088,16
PRESEŽEK SKZG RS 2005-2007	481.907,12	900,00	471.558,27	9.448,85
SOFINANCIRANJE MOP - PP 2443	731.500,28		380.596,51	350.903,77
SOFINANCIRANJE MOP - programska sredstva (PP 2143)	15.285,30		15.285,30	
SKUPAJ	3.276.513,88	2.400,00	2.313.173,54	960.940,34

Hkrati z revizijami in popravki vloge in investicijskega programa smo pripravili tudi odgovore ne formalne pripombe SVLR iz leta 2009 ter neformalne iz 2011. Glede na dogovore pred uradno oddajo dokumentov s strani MOP na MG v začetku julija 2011 smo dokončno potrditev financiranja projekta s strani SVLR pričakovali v začetku septembra 2011.

Do pričakovane potrditve ni prišlo, ker je pri ponovnem pregledu s strani MOP vložene vloge za sofinanciranje objektov s strani ESRR sredstev Kohezijska služba na MG ugotovila določena neskladja in ocenila tak način vodenja investicije kot neprimeren, saj naj ne bi bile izpolnjene vse zahteve za črpanje ESRR sredstev (npr. delitev nalog posredniškega telesa v primeru vodenja skupnega NRP s strani MOP, denarni tok znotraj proračuna RS ipd.). Zato vloga ni bila ocenjena pozitivno in posredovana v končno potrditev na SVLR. Šele 11. novembra je uspela organizacija skupnega sestanka med predstavniki MOP z upravljavcem NRŠZ, MG in MF, na kateri naj bi predebatirali možne rešitve nastale situacije. Na sestanku so bile identificirane štiri možne rešitve, ki so jih odgovorni na MOP in MG v končni obliki 7. decembra 2011 z MG posredovane na MF v uradni pregled in mnenje o ustreznosti, in sicer:

1. Vlogo investitorja na podlagi koncesijske pogodbe prevzame upravljavec DOPPS
2. Vlogo investitorja in upravičenca obdrži MOP (v skladu z doslej pripravljeno prijavnico)
3. Sklenitev cesijske pogodbe med MOP in MG
4. Vlogo investitorja izjemoma prevzame ZRSVN, vendar je za MOP s pravno-sistemskega vidika rešitev nesprejemljiva.

Do konca leta 2011 odziva na predloge možnih rešitev za izvedbo projekta s strani MF ni bilo.

9.3. Dokončanje dokumentacije in pridobitev vseh potrebnih soglasij in dovoljenj

Strategija je v zadnji fazi izvedbe, ukrepi v letu 2011 niso predvideni.

Kljub temu smo se povezali s projektantom objektov, arhitekturnim birojem Ravnihar Potokar d.o.o., in junija ponovno pregledali projekt, s posebnim poudarkom na popisih ter vanje vnesli potrebne izboljšave glede na spremembe, ki so posledica dolgotrajne priprave investicije.

Projektno dokumentacijo je že pred podpisom pogodbe o izvedbi inženiringa (podpisana 27. septembra 2011) neformalno pregledal tudi izbrani izvajalec Lokainženiring d.o.o. in pri tem poudaril predvsem dejstvo, da je tehnična rešitev strojnih instalacij v delu, ki se nanaša na ogrevanje, hlajenje in prezračevanje informacijskega centra že zastarela ter na skupnem sestanku s projektantom konec avgusta predlagal, da se zastarele rešitve preprojektirajo. Skupaj z odgovornimi na MOP smo pregledali pripravljeno dokumentacijo in argumente, ki so bili tudi z vidika pričakovanih finančnih prihrankov zadostni, da smo lahko potrdili predlog spremembe PZI-projekta za izvedbo.

Po posvetu z odgovornimi na MOP, vključno z zadolženimi za javna naročila, smo izvajalca – projektanta k oddaji ponudbe za spremembo PZI v postopku s pogajanjem brez predhodne objave v imenu obeh pozvali kar z DOPPS in pripravili tudi vso potrebno razpisno dokumentacijo. Povabilo smo projektantu poslali 14. oktobra, pogajanja pa so v naših prostorih potekala 24. oktobra 2011, ko je bila med strokovno komisijo in ponudnikom spogajana tudi končna cena izdelave. Kljub temu, da je bil izvajalec izbran, pa do podpisa pogodbe zaradi nejasnosti v zvezi z vodenjem investicije (glej točko 9.2 za podrobnosti) še ni prišlo.

9.4. Izgradnja, oprema in vzdrževanje 2 km krožne učne poti z opazovališči, znaki in mlakami za dvoživke in nevretenčarje na Bertoški bonifiki

Ukrepi

- Izdelava in namestitev zastiralnih sten (parapetov) z opazovalnimi linami (2. faza)

Gradnja se še ni pričela.

- Vzdrževanje objektov, opreme in spremljajočih manipulativnih površin ter opreme na prostem

V letu 2011 so nadzorniki redno opravljali manjše redne vzdrževalne posege na opazovališčih in pa redno čiščenje objektov, opreme in spremljajočih manipulativnih površin. Redno pregledujejo opremo in objekte z namenom zagotavljanja varnosti obiskovalcev in zaposlenih.

9.5. Izgradnja, oprema in vzdrževanje centra za obiskovalce s spremljajočimi manipulativnimi površinami in centralne opazovalnice na Bertoški bonifiki

Ukrepi

- Izvedba javnih naročil za izbiro izvajalcev

V skladu s spremembo investitorja projekta izgradnje parkovne infrastrukture »Objekti v naravnem rezervatu Škocjanski zatok« in ob predpogoju, da v letu 2012 ne bo prišlo do nadaljnjih sprememb, naj bi javna naročila za pridobitev izvajalcev projektnih aktivnosti izvajal Direktorat za javne službe in investicije v okviru MOP z izjemo že izvedenega javnega naročila za Svetovalni inženiring in nadzor. Poleg že izvedenega so predvidena še naslednja javna naročila:

- gradnja objektov (GOI dela),
- projektantski nadzor,
- projekt notranje opreme in grafične signalizacije,
- notranja oprema.

Izvajalec inženiringa in strokovnega nadzorstva, podjetje Lokainženiring d.o.o., je bil izbran na podlagi razpisa DOPPS z odložnim pogojem, da se pogodba za izvedbo naloge ne sklene v primeru, če organ upravljanja ne potrdi vloge za financiranje projekta. Da bi omogočili takojšnji začetek izvajanja projekta po potrditvi s pripravo in objavo javnega razpisa za gradnjo, smo konec marca pripravili osnutek pogodbe z izbranim izvajalcem inženiringa in predlagali odgovornim na MOP, da se pogodba dokončno pripravi in pregleda, tako da po potrditvi financiranja sledi samo še podpis. Osnutek smo dopolnili v juniju ter se na sestanku 22. junija s predstavnicama obeh sodelujočih direktoratsv MOP – Maje Kač in Katarine Groznik Zeiler – odločili, da gremo zaradi prihranka časa v postopek sklenitve pogodbe s podjetjem Lokainženiring d.o.o. pred dokončno potrditvijo projekta. Postopki za podpis pogodbe so zaradi dopustov stekli v juliju 2011, tripartitna pogodba pa je bila podpisana 27. septembra 2011.

Naloge v zvezi s pripravo javnih naročil bo opravljal izbrani izvajalec Lokainženiring, ki bo v ta namen v času projekta opravljal naslednje aktivnosti:

- priprava razpisne dokumentacije in izvedba postopkov javnega naročanja za izbor izvajalcev skladno z zakoni in predpisi,
- administrativno-tehnična dela pri vodenju javnih naročil (npr. izdajanje in pojasnjevanje razpisne dokumentacije, izdelava analiz prispelih ponudb, vodenje evidenc, priprava in pošiljanje zapisnikov, poročil, obvestil, priprava dokumentacije za arhiv Naročnika), priprava predlogov za izbor najugodnejših ponudnikov, priprava pogodb ter koordinacija sklepanja pogodb,
- objava obvestil o javnih naročilih in oddaji javnih naročil na Portalu javnih naročil oz. drugih mestih, v skladu z vrednostjo naročila in izbranim postopkom,
- v primeru revizije postopkov javnega naročanja priprava vseh dodatnih obrazložitvev, dokumentov in opravljanje drugih administrativno-tehničnih nalog, povezanih s tem.

- Gradnja objektov – izvedba gradbenih in obrtniških del

Gradnja zaradi prej opisanih zamud pri pregledovanju in potrjevanju projekta še ni stekla.

- Notranja oprema objektov

Glede na zamude pri potrjevanju projekta notranje opremljanje objektov vsekakor ne bo moglo steči pred letom 2013. Po potrditvi vloge za financiranje projekta bomo vsekakor naročili Projekt notranje opreme in grafične signalizacije, v katerem bo celostno rešeno notranje opremljanje objektov in celotna signalizacija v objektih in rezervatu, usklajena z celostno grafično podobo rezervata.

9.6. Izgradnja, oprema in vzdrževanje objektov, poti in druge parkovne infrastrukture na območju pod ankaransko vpadnico

Ukrepi

- Izvedba javnih naročil za izbiro izvajalcev
- Gradnja objektov – izvedba gradbenih in obrtniških del
- Notranja oprema objektov

Gradnja zaradi prej opisanih zamud pri pregledovanju in potrjevanju projekta še ni stekla, stanje pri izvedbi javnih naročil pa je opisano v točki 9.5.

9.7. Minimiziranje motenj

Ukrepi

- Izgradnja in vzdrževanje vseh naravnih ter umetnih zastorov

Ob učni poti v rezervatu, razen na redkih močno zaraščenih predelih z gostim naravnim rastjem, kjer smo za preprečitev motenj zgradili zastiralne nasipe višine vsaj 1,5 metra in zasadili naravno rastje, ki prispeva k naravnemu izgledu nasipa in fizično preprečuje obiskovalcem dostop na nasipe, smo obstoječo zarast tudi v letu 2011 vzdrževali in dopolnjevali.

Vrste smo glede na njihovo zastopanost in primernost na določenih mikrolokacijah izbirali med avtohtonimi grmovnimi in drevesnimi vrstami, predvsem:

- črn trn (*Prunus spinosa*)
- navadna kalina (*Ligustrum vulgare*)
- bradavičasta trdoleska (*Euonymus verrucosa*)
- navadna trdoleska (*Euonymus europaea*)
- enovrati glog (*Crataegus monogyna*)
- rdeči dren (*Cornus sanguinea*)
- rumeni dren (*Cornus mas*)
- tamariska (*Tamarix sp.*).

Seznam bomo v sodelovanju z botanikom naknadno še dopolnili, predvsem z avtohtonimi vrstami plodonosnih grmovnic, ki so prehransko pomembne za ptice.

V letih 2010 in 2011 smo na brežinah glavnega dovodnega jarka za dovajanje sladke vode iz Are na območje odprte vodne površine s trstičjem zasadili približno 140 dvoletnih sadik črne jelše (*Alnus glutinosa*) in z zasaditvijo ustvarili lep sestoj črne jelše. Dvoletne sadike črne jelše smo v letu 2011 zasadili tudi po robu sladkovodnega močvirja s trstičjem v »trikotniku«, in sicer na meji s traso nove Bertoške vpadnice, kjer smo zasadili tudi sadike črnega gabra (*Ostrya carpinifolia*), navadne kaline (*Ligustrum vulgare*) in vrbovja (*Salix spp.*). Na obravnavanem območju smo zasadili približno 120 sadik naštetih rastlin. Večina zasajenih sadik lepo uspeva, zato bomo s sajenjem nadaljevali tudi v letu 2012.

Leta 2011 smo z botanikom pripravili načrt zasaditve drevesnih in grmovnih vrst za leto 2012, ki povzema tudi zasaditve na obravnavanih območjih v letih 2010-11. Cilji zasaditve so:

- Zmanjševanje agresivnosti tujerodnih vrst, kot so rubinija (*Rubinia pseudoacacia*), amorfa (*Amorfa fruticosa*) in japonsko kosteničevje (*Lonicera japonica*), ki bi verjetno onemogočila naravno zaraščanje z avtohtonimi vrstami. Poleg tega pa

nekatero vrsto klijajo le na golih tleh, ki pa se brez motenj hitro zarastejo z ruderalno vegetacijo visokih steblik in tako onemogočijo klitje semen dreves iz rodu *Populus*, *Alnus* in *Salix*.

- Vzpostavitev sonaravne avtohtone lesne vegetacije, ki bo služila kot zatočišče ter vir hrane za tukajšnjo favno.
- Z zasaditvijo izbranih grmovnih vrst ustvariti goste mejice v okolici vseh opazovalnic in drugih problematičnih predelih vzdolž krožne učne poti, ki bodo preprečevale dostop in prehajanje obiskovalcev rezervata na varovalne nasipe ter s tem zmanjšale motnje na živi svet rezervata.

Na najbolj izpostavljenih predelih ob zastiralnih stenah na opazovališčih, kjer kljub ukrepom, oznakam in opozarjanju obiskovalci še vedno plezajo na nasipe in s tem tudi preprečujejo razrast grmovnic, smo v začetku leta 2011 zastiralne stene podaljšali do nasipov in s tem začasnim ukrepom fizično preprečili dostop na nasipe. Podaljške bomo odstranili, ko bo grmovna vegetacija na nasipih dovolj razvita za preprečevanje prehoda na nasipe. Dela smo izvedli v okviru rednega vzdrževanja opazovališč

Med vzdrževalnimi deli smo v letu 2011 opravljali predvsem rezanje grmovja in vzdrževanje umetnih zastorov.

NAČRT ZASADITVE DREVESNIH IN GRMOVNIH VRST V NRŠZ ZA LETI 2011-12

Območje A: začasna gradbena baraka

tabela 1: zasaditev v letu 2011

vrsta	species	ploskev	število	leto zasaditve
črni gaber	<i>Ostrya carpinifolia</i>	C	25	2011
kalina	<i>Ligustrum vulgare</i>	C	20	2011
črničevje	<i>Quercus ilex</i>	C	5	2011
črna jelša	<i>Alnus glutinosa</i>	ML1	5	2011
črni topol	<i>Populus nigra</i>	ML2	2	2011
črna jelša	<i>Alnus glutinosa</i>	ML2	4	2011
črni bezeg	<i>Sambucus nigra</i>	ML2	2	2011
trstikasta stožka	<i>Molinia arundinacea</i>	ML3	5	2011
trstikasta stožka	<i>Molinia arundinacea</i>	D	6	2011

tabela 2: načrt zasaditve v letu 2012

vrsta	species	ploskev	število	leto zasaditve
črni gaber	<i>Ostrya carpinifolia</i>	C1	20	2012
kalina	<i>Ligustrum vulgare</i>	C1	20	2012
rešeljika	<i>Prunus mahaleb</i>	C1	20	2012
brin	<i>Juniperus communis</i>	C1	20	2012

Območje B: opazovalnica 1

tabela 1: zasaditev v letu 2011

vrsta	species	ploskev	število	leto zasaditve
bela vrba	<i>Salix alba</i>	A	10	2011
češmin	<i>Berberis vulgaris</i>	A	3	2011
češmin	<i>Berberis vulgaris</i>	A1	3	2011
mali jesen	<i>Fraxinus ornus</i>	A1	10	2011
navadni glog	<i>Crataegus laevigata</i>	A1	10	2011
češmin	<i>Berberis vulgaris</i>	A2	3	2011
kalina	<i>Ligustrum vulgare</i>	A2	3	2011
krhka vrba	<i>Salix fragilis</i>	B	30	2011
bela vrba	<i>Salix alba</i>	B	90	2011
češmin	<i>Berberis vulgaris</i>	B1	5	2011
kalina	<i>Ligustrum vulgare</i>	B1	10	2011

tabela 2: načrt zasaditve v letu 2012

vrsta	species	ploskev	število	leto zasaditve
črni gaber	<i>Ostrya carpinifolia</i>	A1	15	2012
mali jesen	<i>Fraxinus ornus</i>	A1	10	2012
rešeljika	<i>Prunus mahaleb</i>	A1	10	2012
bela in krhka vrba	<i>Salix sp.</i>	B	100	2012
črna jelša	<i>Alnus glutinosa</i>	B	50	2012
črni topol	<i>Populus nigra</i>	B	10	2012

Območje C: opazovalnica 2

tabela 1: zasaditev v letih 2010/11

vrsta	species	ploskev	število	leto zasaditve
črna jelša	<i>Alnus glutinosa</i>	A	100	2010
trstikasta stožka	<i>Molinia arundinacea</i>	D	40	2011

tabela 2: načrt zasaditve v letu 2012

vrsta	species	ploskev	število	leto zasaditve
črna jelša	<i>Alnus glutinosa</i>	B	100	2012
vrba	<i>Salix sp.</i>	B	100	2012
črni topol	<i>Populus nigra</i>	B	10	2012
češmin	<i>Berberis vulgaris</i>	B1	10	2012
kalina	<i>Ligustrum vulgare</i>	B1	20	2012
robide	<i>Rubus sp.</i>	C	100	2012
šipek	<i>Rosa sp.</i>	C	50	2012
trstikasta stožka	<i>Molinia arundinacea</i>	D	20	2012

Območje D: sladkovodno močvirje v »trikotniku«

tabela 1: zasaditev v letih 2010/11

vrsta	species	ploskev	število	leto zasaditve
črna jelša	<i>Alnus glutinosa</i>	A0	15	2010
črna jelša	<i>Alnus glutinosa</i>	A0-2	100	2011
črni gaber	<i>Ostrya carpinifolia</i>	B	30	2011
črna jelša	<i>Alnus glutinosa</i>	C	5	2011
trstikasta stožka	<i>Molinia arundinacea</i>	C	8	2011
črna jelša	<i>Alnus glutinosa</i>	D1-4	10	2011
črni topol	<i>Populus nigra</i>	D1-4	2 do 3	2011
bela vrba	<i>Salix alba</i>	D1-4	2 do 3	2011
črna jelša	<i>Alnus glutinosa</i>	E	15	2011

tabela 2: načrt zasaditve v letu 2012

vrsta	species	ploskev	število	leto zasaditve
črni topol	<i>Populus nigra</i>	A2	20-30	2012
bela vrba	<i>Salix alba</i>	A2	40	2012
črni gaber	<i>Ostrya carpinifolia</i>	B	50	2012
črni topol	<i>Populus nigra</i>	B	50	2012
trstikasta stožka	<i>Molinia arundinacea</i>	C	10	2012
črna jelša	<i>Alnus glutinosa</i>	D1-4	10	2012
črni topol	<i>Populus nigra</i>	D1-4	3	2012
kalina	<i>Ligustrum vulgare</i>	D1-4	5	2012

- Omejen dostop v določene dele rezervata med gnezdilno sezono

V času gradnje objektov bomo še posebno pozornost namenili omejevanju dostopa v najbolj občutljivih obdobjih za ptice in druge živali. V skladu z naravovarstvenimi izhodišči bomo omejevali izvedbo del v rezervatu, predvsem na njegovih najbolj izpostavljenih predelih, in obdobje gradnje umestili v čas, ko so živali manj občutljive. Po potrebi bomo v času gradnje glede na povečane motnje tudi omejili dostop za obiskovalce (tako zaradi dodatnih motenj kot tudi zagotavljanja njihove varnosti). Ukrep v letu 2011 še ni bil aktualen.

- Kodeks obnašanja v rezervatu

Zadrževanje obiskovalcev v rezervatu je dovoljeno samo v okviru označene parkovne infrastrukture. V skladu z Odredbo o pogojih obiskovanja in zadrževanja v naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Ur. l. RS, št. 58/01) se morajo obiskovalci ravnati v skladu s kodeksom obnašanja v rezervatu, ki je sestavni del vseh vstopnih tabel na ključnih točkah rezervata ter objavljen tudi v publikacijah o naravnem rezervatu. Obiskovalce pa smo tudi opozarjali na upoštevanje kodeksa.

- Vodenje skupin

Za skupine obiskovalcev, ki so definirane kot skupine ljudi, ki štejejo najmanj 10 in največ 25 ljudi in za šolske skupine, ki jih sestavlja en šolski razred neglede na splošno definicijo skupine, zaposleni izvajamo strokovno vodenje po rezervatu proti plačilu. Vodniki po rezervatu hkrati z izvajanjem osnovne funkcije vodenja – spremljanje in usmerjanje obiskovalcev in strokovna razlaga o značilnostih naravnih prvin na širšem območju rezervata, o procesih, naravnih vrednotah, rastlinskih in živalskih vrstah ter njihovih habitatih v rezervatu – obiskovalce tudi opozarjajo na primerno vedenje v rezervatu, nadzorujejo njihovo gibanje in preprečujejo motnje.

V letu 2011 smo poleg šolskih skupin (glej točko 10.4.) izvedli še nekaj ogledov in vodenj v Škocjanskem zatoku za naslednje skupine:

- 3. februarja za 19 udeležencev mednarodnega srečanja v okviru projekta BICY (Program Centralna Evropa);
- 30. marca za udeležence Univerze za III. življenjsko obdobje iz Ljubljane (12 oseb);
- 7. aprila za partnerje in sodelujoče na projektu Mansalt, ki ga vodi Krajinski park Sečoveljske soline;
- 16. aprila za 35 zaposlenih podjetja VGB Maribor;
- 8. maja za 28 ljubiteljev narave in ptic iz Švice (Gruppe Hönisch Schweiz) v angleškem in nemškem jeziku;
- 16. maja za 8 angleških ornitologov (okviru organizacije Honeyguide Hollidays iz VB);
- 17. maja za 15 udeležencev RTV Slovenije;
- 16. junija za člane društva Sožitje, ki se ga je udeležilo 28 njihovih članov;
- 27. junij za 10 udeležencev 41. srečanja vzgojiteljev dijaških domov Slovenije;
- 21. julija za 33 udeležencev 18. Poletne šole slovenskega jezika, ki ga tradicionalno organizira Fakulteta za humanistične študije Koper;
- ob Evropskem dnevu opazovanja ptic smo 2. oktobra za lokalno prebivalstvo in ostalo širšo javnost organizirali izlet v Škocjanski zatok (20 izletnikov)
- 12. novembra smo v Škocjanskem zatoku gostili člane Prirodoslovnega društva Slovenije, ki so si ogledali naravne vrednote Škocjanskega zatoka;
- 24. novembra za 23 udeležencev Univerze za III. Življenjsko obdobje iz Izole.

- Dodatna zaščita proti hrupu

Nekaj energije smo vložili tudi v iskanje rešitev za preprečevanje hrupa, ki je po rezultatih študije Ocena obremenjenosti s hrupom za naravni rezervat Škocjanski zatok že presežen v predelu ob hitri cesti. Proučili smo možnost gradnje zastiralnih nasipov v funkciji omejevanja hrupa na delu med HC in Jezercem, vendar zaradi pomanjkanja prostora in vzpostavljenosti habitatov posegi tam niso možni. Po preverbah ZVN bi bilo smiselno za sofinanciranje dela protihrupne zaščite zaprositi MOK.

- Sodelovanje s pristojnimi službami in uporabniki ter investitorji za zmanjšanje hrupa in svetlobnega onesnaženja v okolici rezervata

V sodelovanju s pristojnimi službami, predvsem Zavodom RS za varstvo narave, OE Piran, uporabniki in investitorji smo nadaljevali s prizadevanji za zmanjšanje obremenitev s hrupom in svetlobnim onesnaženjem v okolici rezervata (glej prejšnjo točko). Obremenitve s hrupom se nanašajo predvsem na okoliško prometno infrastrukturo (predvsem hitro cesto), medtem ko je vir največjega svetlobnega onesnaženja urbana okolica rezervata.

9.8. Monitoring obiskovalcev in raziskava njihovih potreb in zahtev

Ukrepi

- Evidenca obiskovalcev s sistemom najav skupin

Sistem sprejemanja obiskovalcev na podlagi najav skupin nam omogoča ustrezno terminsko razporejanje skupin. S tem se izognemo preveč masovnemu obisku ter prevelikim točkovnim obremenitvam parkovne infrastrukture in omejenega števila zaposlenih v rezervatu. Sistem najav, po katerem smo skupine obiskovalcev sprejemali tudi v letu 2011, omogoča tudi ustrezno kadrovsko pripravo ob dnevih z več obiska (npr. z vključitvijo prostovoljcev in honorarno zaposlenih). Obiskovalcem omogoča sproščeno doživljanje narave v rezervatu, brez nepotrebne čakanja in gneče.

- Spremljanje obiskovalcev, njihovih potreb in zahtev

Sproti smo beležili predloge in komentarje obiskovalcev in drugih zainteresiranih posameznikov in skupin ter skrbeli za ustrezno izobraževanje upravljalca na tem področju. Pri tem mislimo predvsem na izmenjavo izkušenj z drugimi upravljalci, predvsem območij z veliko obiskovalci doma in v tujini, ter študij ustrezne literature in spremljanje trendov v zavarovanih območjih.

- Vpisna knjiga za obiskovalce in knjiga pohval in pritožb

Vpisno knjigo za obiskovalce smo uvedli že pred izvajanjem tega načrta, nameščena pa je v začasem objektu – gradbeni baraki. V tem začetnem obdobju nadomešča obe predvideni knjigi, saj bomo s stolpcem »opombe« obiskovalcem ponudili tudi možnost komentarja, pohvale ali pritožbe.

Cilj 10: V letu 2007 pripraviti vsebinske programe za obiskovalce rezervata in jih po pripravi stalno izvajati

Upravljalne strategije

10.1. Izdelava vsebinskih programov za obiskovalce rezervata po glavnih ciljnih skupinah (dopolnitev)

Ukrepi

- Nadgradnja izobraževalnega programa rezervata za šolsko leto 2011/12

Izobraževalni program je sestavni del vsebinskih programov za obiskovalce, vendar ga zaradi specifičnosti in posebnega pomena izobraževanja med cilji naravnega rezervata obravnavamo posebej.

Zaradi sprememb v naravnem rezervatu zaradi naravne sukcesije, gradnje parkovne infrastrukture pa tudi novih izkušenj pri izvedbi izobraževalnega programa, smo izobraževalni program nadgradili tudi za šolsko leto 2011/12 (glede na spremembe v učnem programu in izkušnje pri izvajanju naravoslovnih dni) ter dopolnili glede na naravne in tehnično-organizacijske danosti v rezervatu. Ohranili smo sodelovanje s projektnim svetom učiteljev ter upoštevali novosti pri nacionalnem učnem načrtu.

10.2. Priprava interpretacijskih in izobraževalnih materialov ter razvoj in izdelava ali nakup potrebne opreme in pripomočkov

Ukrepi

- Priprava interpretacijskih materialov in medijev

V zadnjem letu izvajanja Načrta upravljanja 2007–2011 smo imeli v planu tudi nadgradnjo obstoječega Načrta interpretacije rezervata v smeri načrtovanja dejanske opreme informacijskega centra in drugih objektov v rezervatu, torej razstav, interpretacijsko-izobraževalne opreme centra ter multimedijskih in/ ali filmskih predstavitev rezervata in sorodnih tem. Pri tem se bomo osredotočili na ključna sporočila, ki jih želimo posredovati ciljnim skupinam naravnega rezervata. Zaradi zamude pri gradnji smo ukrep preložili v leto 2012, delno pa ga bomo izvedli tudi v okviru projekta Adriawet 2000.

Nadaljevali smo s snemanji živega sveta naravnega rezervata, iz posnetih filmskih gradiv pa bo izvajalec pripravil izobraževalni film, namenjen interpretaciji obiskovalcem. Na 2. termin razpisa sklada Luke Koper d.d. Živeti s pristaniščem smo se odločili prijaviti izdelavo 3krajših videospotov iz obstoječih posnetkov za objavo na spletni strani rezervata. Prijavo smo pripravili v juliju 2011. Konec novembra 2011 so bili 3 izobraževalni filmi izdelani in objavljeni na spletni strani Škocjanskega zatoka. Iz posnetega filmskega gradiva so nastale tri zgodbe: o življenju v njem, o kamarških konjih in istrskem govedu ter o izobraževanju in spremljanju stanja v naravnem rezervatu. Ustvarili smo jih skupaj s filmsko ekipo Ekofilm.org.

- Priprava učnih materialov, razvoj in izdelava ali nakup novih izobraževalno-raziskovalnih in interpretacijskih pripomočkov in opreme

V letu 2011 smo pripravili predlog učnih listov za 1., 2. in 3. razred ter jih testirali s šolami, ki so v tem letu obiskale Škocjanski zatok. Poleg tega smo se posvetili nadgradnji (dopolnitvi) učnih listov za dijake srednjih šol in sicer dveh različic, posebej za gimnazije in posebej za strokovne šole.

10.3. Izvajanje vsebinskih programov za obiskovalce rezervata

Ukrepi

- Zagotavljanje dostopa do informacij o rezervatu in izvajanje obiskovalcem namenjenih funkcij rezervata

Aktivnosti in programi za obiskovalce bodo v celoti zaživel, ko bo zgrajen in odprt informacijski center rezervata in druga infrastruktura za obiskovanje. Dotlej kot začasni informacijski center služi pisarna na Staničevem trgu 16 v Kopru, v samem rezervatu pa začasni objekt – gradbena baraka, kjer so na voljo vse informacije o rezervatu, kot tudi o drugih mokriščih v severnem Jadranu. Za izvajanje vseh drugih funkcij bo center služil le kot infrastruktura, ki pa je za obiskovalce zelo pomembna, saj zadovoljuje vse osnovne fiziološke potrebe. Navedene funkcije, vodenja in druge storitve se bodo zato do izgradnje centra izvajale v omejenem obsegu, kot to navajamo pri konkretnih strategijah in ukrepih za doseganje z njimi povezanih ciljev.

10.4. Izvajanje izobraževalnega programa

Ukrepi

- Izvedba naravoslovnih dni in vodenih ogledov rezervata

Že dalj časa so naravoslovni dnevi ena izmed najpomembnejših oblik izobraževalnega procesa v rezervatu. Tudi v letu 2011 smo nadaljevali s tovrstnim delom z mladimi in ga nadgradili tudi za starostne skupine, s katerimi smo imeli doslej manj izkušenj.

Vzdrževali smo redne stike s predstavniki lokalnih osnovnih in srednjih šol, kot tudi vrtcev in drugih izobraževalnih ustanov, ki so se doslej udeleževali naravoslovnih dni ali izkazali interes zanje.

V letu 2011 smo izvedli 42 naravoslovnih dni in različnih vodenih ogledov rezervata, ki se jih je udeležilo 1559 predšolskih otrok s starši, učencev, dijakov in študentov, in sicer:

- Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo, 15. januar, prisotnih 19. študentov 3. letnika pri izbirnem predmetu »Gospodarjenje z naravnimi parki«;
- OŠ Oskarja Kovačiča Škofije, 11. februar, prisotnih 23 učencev iz 8. razreda;
- Vrtec MORJE Lucija, 17. februar, prisotnih 23 staršev z otroci od 4-5 let starosti;
- Pedagoška fakulteta Koper, podiplomski študij »Zgodnje učenje«, 11. marec, prisotnih 12 študentov 1. letnika;
- Pedagoška fakulteta Koper, 21. marec, prisotnih 40 študentov 3. letnika, smer razredni pouk;
- Biotehniška fakulteta, 25. marec, prisotnih 34 študentov 2. letnik visoko strokovnega študija gozdarstva;
- Vrtec Semedela, 31. marec, prisotnih 40 staršev z otroci od 5-6 let starosti;

- Gimnazija Koper, 7. april, srečanje dijakov Gimnazije Koper in Gimnazije Gian Rinaldo Carli iz Kopra, Gimnazije Antonio Semma iz Pirana in Liceja Franceta Prešerna iz Trsta, prisotnih 46 dijakov;
- OŠ Lucija, 14. april, prisotnih 49 učencev iz 3. razreda;
- Ekonomska gimnazija Kranj, 19. april, prisotnih 50 dijakov 1. letnika;
- Vrtec MORJE Lucija, enota Ježek, 20. april, prisotnih 22 otrok od 4-6 let starosti;
- Srednja zdravstvena šola Izola, 21. april, prisotnih 58 dijakov 1. letnika;
- OŠ Koper, 4. maj, prisotnih 71 učencev iz 2. razreda;
- FAMNIT, Univerza na Primorskem, 10. maj, prisotnih 9 študentov 2. letnika Biodiverzitete (terenske vaje);
- OŠ Dornberk, 17. maj, prisotnih 15 učencev 7. razreda;
- Vrtec Semedela, enota Prisoje, 19. maj, prisotnih 8 oseb (otroci starosti od 4-6 let in njihovi starši);
- Vrtec »DELFINO BLU«, enota Hrvatini, 20. maj, prisotnih 17 otrok med 4 in 6 letom starosti;
- Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo Ljubljana, 20. maj, prisotnih 100 študentov 2. letnika, predstavitev izvedena ob vhodni informacijski tabli v dveh skupinah;
- Center za korekcijo sluha in govora Portorož, 24. maj, prisotnih 7 udeležencev;
- FAMNIT, Univerza na Primorskem, 30. maj, prisotnih 28 študentov 2. letnika Biodiverzitete;
- OŠ Majde Vrhovnik Ljubljana, 31. maj, prisotnih 50 učencev 9. razreda;
- Vrtec »LA COCCINELLA« Piran, 31. maj, prisotnih 34 otrok od 4 do 6 let starosti;
- Biotehniška šola Maribor, 31. maj, prisotnih 35 dijakov;
- II. Gimnazija Maribor, 1. junij, prisotnih 30 dijakov 3. letnika v okviru priprave na mednarodno maturo;
- Fakulteta za naravoslovje in matematiko/UM, 2. junij, terenske vaje za 28. študentov;
- Fakulteta za naravoslovje in matematiko/UM, 3. junij, terenske vaje za 27. študentov;
- OŠ Oskarja Kovačiča Škofije, 13. junij, prisotnih 22 učencev 4. razreda;
- Biotehniški izobraževalni center Ljubljana, Gimnazija in veterinarska šola, 20. junij, prisotnih 82 dijakov 2. letnika;
- OŠ dr. Bogomirja Magajne Divača, 21. junij, prisotnih 36 učencev 4. in 5. razreda;
- OŠ dr. Bogomirja Magajne Divača, 22. junij, prisotnih 27 učencev 8. razreda;
- Saarland University, Faculty for Humanities, Department of Geography, 9. september, prisotnih 19 študentov v okviru strokovne ekskurzije;
- II. Gimnazija Maribor, 19. september, prisotnih 30 dijakov 3. letnika;
- Biotehniški center Naklo, 6. oktober, prisotnih 30 dijakov 1. letnika;
- OŠ Vojke Šmuc Izola, 11. oktober, prisotnih 39 učencev 5. razreda;
- Vrtec Koper, enota Vanganel, 15. oktober, udeleženi 50 staršev z otroci od 3 - 6 leta starosti;
- OŠ Anton Ukmar Koper, 18. oktober, prisotnih 69 učencev iz 4. razreda;
- OŠ Dekani, 9. november, prisotnih 24 učencev 7. razreda;
- Šolski center Rudolfa Maistra Kamnik, 12. november, prisotnih 23 dijakov iz 2. letnika;
- OŠ Vojke Šmuc Izola, podružnična šola Korte, 14. november, prisotnih 26 učencev od 1. do 5. razreda;
- FAMNIT Koper, Univerza na Primorskem, Biodiverziteta, 21. november, prisotnih 12 študentov 2. in 3. letnika;
- Center biotehnike in turizma Novo mesto, 3. december, prisotnih 32 študentov 2. letnika;
- TURISTICA Portorož, Univerza na Primorskem, 21. in 23. december, prisotnih 58 študentov.

V skladu z izobraževalnim programom rezervata smo izvajali tudi druge predvidene aktivnosti. Med te sodijo priprava raziskovalnih nalog mladih v rezervatu z javnimi predstavitvami (npr. ob Dnevu parkov), razne delavnice in podobno. Tako smo na Gimnaziji Koper 3. februarja z 12 dijaki 1. letnika izvedli delavnico z naslovom: Izdelava lojnih pogač.

V sodelovanju s srednjo šolo VASASKOLAN GAVLE iz Švedske smo 12. in 13. aprila izvedli delovno prakso za 6 njihovih dijakov, v okviru katere so se seznanili z upravljanjem zavarovanih območij v Sloveniji.

V mesecu juliju in avgustu (med šolskimi poletnimi počitnicami) smo se dogovorili s predstavniki Mladinskega zdravilišča in okrevališča na Debelem rtiču, da organiziramo ogled Škocjanskega zatoka za otroke, ki preživljajo organizirane poletne počitnice pri njih. Skupno smo tako »popeljali« po Škocjanskem zatoku 105 otrok.

Cilj 11: Vzpodbujati raziskave študentov, dijakov, drugih izobraževalnih skupin in raziskovalnih ustanov v rezervatu

Upravljalne strategije

11.1. Program potrebnih raziskav in monitoringov v rezervatu in primerjalnih analiz z drugimi območji

Ukrepi

- Seznam evidentiranih potrebnih raziskav in monitoringov
- Primerjava s sistemi raziskav in monitoringa, ki jih izvajajo partnerji v neformalni mreži severno-jadranskih mokrišč
- Dopolnitev seznama z novimi potrebami po raziskavah in monitoringu in primerjalnih analizah
- Priprava programa z natančnejšim opisom obsega raziskav in monitoringa in terminskim načrtom

V letu 2011 smo pripravili nov program potrebnih raziskav in monitoringov ter se poleg doslej prevladujočih naravoslovnih skušali kar najbolj usmeriti tudi na raziskave na družboslovnem področju (predvsem s področja ekosistemskih storitev).

11.2. Distribucija programa ustreznim izobraževalnim in raziskovalnim ustanovam in posameznikom

Ukrepi

- Identificiranje vseh ustreznih ustanov in posameznikov
- Distribucija ustreznih programov
- Preverjanje zainteresiranosti

Program in predloge smo distribuirali in prediskutirali z relevantnimi raziskovalci, preverili zainteresiranost in ocenili pričakovane obsege raziskav.

11.3. Redni stiki z izobraževalnimi ustanovami

Ukrepi

- Nadgrajevanje prvih stikov
- Vzpostavitev trajnega sodelovanja

Z rednimi stiki z raziskovalci in raziskovalnimi ustanovami smo ohranjali in nadgrajevali sodelovanje in na ta način dobili tudi ustrezne povratne informacije in predloge na podlagi specialnih znanj strokovnjakov, s pomočjo katerih bomo lahko dodatno nadgradili obstoječi program. S predavatelji in raziskovalci na Fakulteti za turizem – Turistica iz Portoroža (dr. Igor Jurinčič, dr. Ljudmila Sinkovič in mag. Gregor Balažič) – smo sodelovali pri pripravi strokovnega članka z naslovom: »Škocjanski Zatok Nature Reserve As Opportunity For Development Of Ecological Tourism«, ki je bil predstavljen meseca maja na konferenci o turizmu v Opatiji.

V januarju 2011 smo začeli sodelovati s Sabino Cankar, študentko geografije kontaktnih prostorov na Fakulteti za Humanistične študije v Kopru, pri izdelavi diplomske naloge. Tematika njene diplomske naloge se nanaša na zavarovana območja in varstvo narave znotraj njih, tako v teoriji kot praksi. Na izbranih primerih, med katerimi je tudi Škocjanski zatok, je v okviru naloge ugotavljala, kako poteka upravljanje in na podlagi različnih faktorjev ter primerjala različna zavarovana območja med seboj. Primerjava bo služila temu, da bo mogoče spregledati, katere so prednosti in pomanjkljivosti posameznega zavarovanega območja. Diplomaska naloga z naslovom »Zavarovana območja v obalno-kraškem prostoru: stanje in perspektive« je bila uspešno zaključena in predstavljena pred komisijo v letu 2011.

Študentje 3. letnika UNG so v letu 2011 zaključili z izdelavo študije z naslovom »Stakeholder analysis and scenario planning in the case of the Škocjanski Zatok Nature Reserve«, ki sta nam jo konec septembra predstavila njihova mentorja dr. Romina Rodela in mag. Matjaž Hribar. Študija predstavlja koristno gradivo pri načrtovanju nadaljnjega sodelovanja z deležniki NR Škocjanski zatok.

11.4. Koordinacija raziskovalnega dela

Ukrepi

- Sklenitev formalnih dogovorov z zainteresiranimi ustanovami in posamezniki
- Skupni detajlni plani izvedbe raziskav in monitoringa
- Organizacija in koordinacija izvedbe
- Sodelovanje pri analizah in interpretaciji rezultatov
- Skupno vrednotenje in načrtovanje novih raziskav in monitoringov

Zgoraj navedeni ukrepi so v večji ali manjši meri potrebni pri vseh oblikah raziskovalnega dela, saj le tako lahko zagotovimo zelene rezultate. Največji vložek upravljalca je potreben pri skupni pripravi detajlnih planov izvedbe raziskav in monitoringa, kot tudi pri analizah, vrednotenju in načrtovanju novih raziskav in monitoringov. Pri naročilu programov raziskav, ki smo jih opredelili v okviru drugih ciljev, upoštevamo zakonodajo s področja javnega naročanja.

11.5. Vključevanje rezultatov tovrstnih raziskav v upravljalne aktivnosti v rezervatu

Ukrepi

- Uporaba rezultatov pri upravljalnih aktivnostih – spremembe upravljanja
- Preverjanje novih dognanj ob vsakršnem letnem pregledu načrta upravljanja in upoštevanje rezultatov
- Uporaba rezultatov pri pripravi načrta upravljanja za obdobje po letu 2011

Glede na vpliv novih dognanj na habitate, vrste in biotsko pestrost naravnega rezervata Škocjanski zatok rezultate raziskav in monitoringa vključujemo v spremembe upravljalnih aktivnosti in s tem tega načrta upravljanja na treh različnih nivojih:

- pri rezultatih, ki izkazujejo neposreden in takojšnji negativni vpliv na habitate, vrste in biotsko pestrost ob nadaljevanju aktivnosti, smo upravljanje spremenili takoj, seveda če so bili izpolnjeni vsi pravno-formalni pogoji in pri večjih ukrepih, povezanih s financiranjem, tudi če bodo na voljo ustrezna finančna sredstva;
- za rezultate, kjer možen negativen vpliv na habitate, vrste in biotsko pestrost ni takojšnji, smo nova dognanja vključili v Letne programe dela ob vsakršnem letnem pregledu izvajanja načrta upravljanja;
- v primerih, ko so dani rezultati relevantni za prihodnje upravljanje rezervata, jih bomo vključili v pripravo novega načrta upravljanja, ki ga bomo pripravili leta 2012.

11.6. Priprava poročil o izvedenih raziskavah in monitoringu

Ukrepi

Upravljavca in zunanji izvajalci pripravljamo poročila o izvedbi raziskav in monitoringa v skladu s tem načrtom. Po potrebi bodo poročila prilagojena poročanju Evropski komisiji o stanju kvalifikacijskih vrst in habitatov Škocjanskega zatoka kot območja Natura 2000.

Trženje

Cilj 12: Ustvarjati prihodek iz virov, skladnih z glavnimi naravovarstvenimi cilji rezervata

Upravljalne strategije

12.1. Razvoj že identificiranih virov

Ukrepi

- Sponzorstva in donacije
- Prihodki od vodenja skupin in drugi prihodki začasnega informacijskega centra
- Kandidiranje na razpisih za sofinanciranje projektov

Tudi v letu 2011 smo ustvarjali prihodke iz doslej identificiranih virov. Prihodke rezervata, ki so neposredno vloženi v upravljanje rezervata pridobivamo tudi iz sponzorskih/donatorskih virov (npr. razpisi Luke Koper), od vodenja skupin ter s kandidiranjem na razpisih za sofinanciranje projektov. V letu 2011 so prihodki od vodenj znašali nekaj več kot 4.200 eurov, Luka Koper d.d. pa nam je v okviru 2. razpisa sklada Živeti s pristaniščem odobrila 3.000 eurov sponzorskih sredstev za postprodukcijo treh kratkih filmov o NR Škocjanski zatok, ki so od konca novembra na ogled na spletni strani rezervata. Poleg tega smo uspeli na 2. razpisu za standardne projekte PCS SLO-ITA 2007-13 kot partner projekta Adriawet 2000, ki ga bomo izvajali v letih 2011-14, skupna ocejena vrednost naših aktivnosti, ki se bodo iz sredstev programa in nacionalnega sofinanciranja financirale 100%, pa znaša 270.000 eurov.

12.2. Priprava in izvedba tržne strategije

Ukrepi

- Priprava celovite ponudbe storitev in izdelkov

Ponudba storitev in izdelkov je bila v letu 2011 nespremenjena. Izdelave in nakupa spominkov nismo načrtovali tako zaradi pomanjkanja sredstev, kot tudi zakasnitve gradnje informacijskega centra in druge parkovne infrastrukture. Tudi začetek priprave seznama izdelkov in storitev, ki jih bomo v rezervatu nudili po otvoritvi informacijskega centra in druge infrastrukture, smo zaradi zamude pri začetku gradnje zakasnili za vsaj eno leto.

- Izvedba drugih aktivnosti iz tržne strategije

Aktivnosti iz tržne strategije smo delno že začeli izvajati v letu 2009, bolj intenzivno pa po končanju gradnje infrastrukture za obiskovanje in dokončni otvoritvi rezervata. V 2011 novih aktivnosti nismo načrtovali in izvajali.

Ostalo

Cilj 13: Izvajati naravovarstveni nadzor za zagotavljanje varstvenega režima in ostale upravljalne naloge v skladu z Zakonom o naravnem rezervatu Škocjanski zatok, Uredbo o koncesiji za upravljanje NRŠZ, koncesijsko pogodbo in ZON-om

Upravljalne strategije

13.1. Izvajanje naravovarstvenega nadzora

Ukrepi

- Organizacija nadzorne službe, vključno z izobraževanjem naravovarstvenih nadzornikov, v kolikor bo organizirano s strani MOP
- Neposredno in stalno izvajanje nadzora in spremljanje stanja v rezervatu in njegovem zaledju
- Ugotavljanje dejanskega stanja pri kršitvah prepovedi, izrekanje predpisanih kazni ter obveščanje pristojnih inšpektorjev

Vse aktivnosti so potekale redno po planu. Večjih kršitev nadzorniki niso ugotovili, tako da v letu 2011 do izrekanja kazni in obveščanja pristojnih inšpektorjev ni prišlo.

13.2. Upravljanje in vzdrževanje objektov, opreme in zemljišč v rezervatu

Ukrepi

- Izvajanje stalnega nadzora nad stanjem objektov, poti, označb, opreme in zemljišč v rezervatu v obliki rednih preventivnih pregledov in obhodov
- Priprava letnih načrtov rednega vzdrževanja v okviru Letnih programov dela NRŠZ
- Izvedba vseh vzdrževalnih del
- Vzdrževanje integritete območja

Izvajali smo vse načrtovane ukrepe, natančneje predvidene v okviru drugih ciljev. Poleg tega smo sodelovali tudi pri prevzemu kasete 5A, kamor so izvajalci projekta Krajinske in VG ureditve naravnega rezervata Škocjanski zatok odlagali iz lagune prečrpani sediment. Služnostna pogodba za dotično kaseto naj bi se iztekla sredi leta 2011, na podlagi predhodno sklenjenega dogovora za nadaljnjo uporabo s strani Uprave za pomorstvo, pa je do prevzema kasete prišlo že 6. aprila. MOP je kaseto prevzel od izvajalca SCT d.d. ter jo istočasno predal Upravi za pomorstvo. Ob tej priložnosti smo vsi glavni deležniki projekta krajinske in VG ureditve opravili tudi skupen terenski ogled kasete.

13.3. Pridobivanje sredstev za ureditev in upravljanje rezervata in izvedba pridobljenih projektov v skladu s pogodbami

Ukrepi

- Stalno spremljanje razpoložljivih finančnih virov
- Priprava ustreznih projektnih vlog za candidature na razpisana sredstva
- Sodelovanje pri mednarodnih projektih

V letu 2011 se na mednarodne razpise nismo prijavljali, saj smo z izvajanjem rednih aktivnosti po programu in odobrenih projekti v teku do nadaljnjega povsem zapolnili naše kadrovske kapacitete. Povabljeni smo bili k sodelovanju v okviru razpisa Interreg IVC, vendar smo ugotovili, da je razpis odprt zgolj za javne ustanove in da kot nevladna organizacija ne moremo sodelovati, kot tudi k sodelovanju pri projektu BySEAcle (razpis programa IPA Adriatic), kjer je vsebina povezovanja zavarovanih območij na slovenski obali s kolesarskimi stezami preseгла naša pooblastila in kapacitete, krovnega partnerja za Slovenijo pa skupaj z vodilnim partnerjem nismo naši.

13.4. Učinkovito upravljanje rezervata

Ukrepi

- Pridobitev pristojnosti za upravljanja za območja, ki so znotraj meja ureditvenega načrta, vendar izven meja rezervata

V postopku priprave nove uredbe o naravnem rezervatu smo ugotovili, da je podelitev upravljaljskih pristojnosti za območje »trikotnika« na Bertoški bonifiki možna predvsem z umestitvijo tega dela v naravni rezervat (sprememba meje). Ravno tako smo vzpodbujali ureditev lastništva preostalih zemljišč v rezervatu, ki še niso v lasti Republike Slovenije, in prevzeli aktivno vlogo v postopku lastninjenja v skladu s 171. členom ZON, ki ga sicer vodi ARSO (glej zadnjo točko – Dodatne aktivnosti).

- Priprava letnih programov dela in poročanje v skladu s koncesijsko pogodbo

Pripravili smo letno poročilo o uresničevanju ciljev iz programa dela za 2010 in ga posredovali na MOP in ZRSVN, OE Piran. V poročilu smo ocenili doseganje ciljev načrta upravljanja.

- Pregled in evalvacija načrta upravljanja, priprava načrta za obdobje po letu 2011

Med glavnimi prioritetami v letu 2011 je bila tudi priprava načrta upravljanja za naslednje srednjeročno obdobje ter njegova obravnava ter sprejem na Vladi RS. Zaradi zamika priprave načrta upravljanja po sprejemu nove uredbe o naravnem rezervatu Škocjanski zatok z aktivnostmi v letu 2011 nismo pričeli, samo pripravo načrta skupaj s predhodno analizo pa smo zamaknili v leto 2012.

Priprava načrta bo razdeljena na naslednje glavne sklope:

- pregled in evalvacija izvajanja načrta upravljanja v obdobju 2007 do 2011
- oblikovanje dolgoročnih in operativnih ciljev upravljanja naravnega rezervata Škocjanski zatok za naslednje srednjeročno obdobje
- modificiranje strukture načrta v smeri večje učinkovitosti dokumenta ob upoštevanju splošnih navodil za načrte upravljanja zavarovanih območij narave v Sloveniji
- priprava upravljaljskih strategij in ukrepov ter njihovo ovrednotenje
- izdelava načrta
- predstavitev načrta ter njegova potrditev s strani Odbora naravnega rezervata Škocjanski zatok
- medresorsko usklajevanje načrta
- obravnava in sprejem načrta na Vladi RS.

- Zbiranje in vodenje dokumentacije o stanju naravnih vrednot v rezervatu

Zbirali, vodili in arhivirali smo vso dokumentacijo o stanju naravnih vrednot ter o tem obveščali pristojne institucije. Arhiv dokumentacije je tako v osrednji pisarni DOPPS v Ljubljani, kot tudi v začasni informacijskih pisarni NRŠZ v Kopru.

- Računovodstvo, administracija

Računovodstvo smo že v preteklih letih prilagodili spreminjajoči se zakonodaji na tem področju, predvsem vodenju ločenih evidenc za javno službo, ki jo opravljamo z upravljanjem NR Škocjanski zatok ter na področju razdelitve pridobitne in nepridobitne dejavnosti, pa tudi prenosa nepremičnin v last države. Tudi v letu 2011 spremljamo novosti na finančno-računovodskem področju in se po potrebi prilagajamo novim zakonskim izhodiščem ter natančnejšim navodilom ministrstva na tem področju. Do večjih sprememb ni prišlo, tako da računovodstvo vodimo v skladu z doslej veljavnimi predpisi. Septembra 2011 smo opravili popolno revizijo poslovnih knjig za 2010, kjer je bilo naše poslovanje, vključno s prenosom osnovnih sredstev v NR Škocjanski zatok na lastnika – MOP – s strani revizorjev potrjeno kot ustrezno.

- Zaposlovanje ustreznih kadrov v skladu s potrebami rezervata (redno in honorarno zaposleni)

V letu 2011 nismo načrtovali povečanja redno zaposlenih kadrov v rezervatu. Po potrebi smo honorarno zaposlili druge kadre, predvsem vodiče za vodenje skupin ter pomočnico pri oskrbi pašne živine (delo preko študentskih napotnic). Zaradi specialnih potrebnih znanj je sicer nabor takih kadrov zelo omejen, vsekakor pa jih bo potrebno tudi priučiti za delo z obiskovalci NR Škocjanski zatok, povpraševanje po vodenih ogledih naravnega rezervata pa iz leta v leto raste.

Zato smo 29. septembra 2011 izvedli izobraževalno delavnico za vodenje šolskih in drugih skupin po rezervatu, katere se je udeležilo 14 mladih. Namen delavnice je bil usposobiti mlade vodnike, da bodo obiskovalcem Škocjanskega zatoka na razumljiv in privlačen način predstavili to območje. Delavnica je potekala v dveh delih: pri teoretičnem delu so udeleženci spoznali zgodovino nastanka Škocjanskega zatoka, pestrost rastlinskega in živalskega sveta ter njihovih življenjskih prostorov, način upravljanja rezervata ter različne oblike komunikacije z obiskovalci, pri praktičnem delu pa so se seznanili z načinom vodenja šolskih in drugih izobraževalnih skupin.

- Dodatne aktivnosti

V okviru izvajanja Letnega programa dela NRŠZ za 2011 smo za učinkovito upravljanje rezervata veliko energije vložili tudi v naslednji dve aktivnosti.

1. Priprava nove uredbe o naravnem rezervatu in strokovnih podlag zanjo

Aktivno smo sodelovali pri pripravi nove uredbe o naravnem rezervatu Škocjanski zatok, ki jo pripravlja ministrstvo, ter predhodno tudi strokovnih podlag zanjo, ki jih je v skladu s pooblastili pripravil ZRSVN, OE Piran. S pripravo smo pričeli na uvodnem sestanku dne 26. januarja s predstavnicama ministrstva in zavoda, kjer smo določili naloge. Kot upravljavci smo za ZRSVN do konca januarja pripravili gradivo za pripravo strokovnih podlag ter pregledali stanje parcel in zemljiško-knjižne izpiske. V februarju smo nadaljevali s pomočjo zavoda pri pripravi strokovnih podlag in v tem sklopu 11. februarja opravili tudi natančen terenski obhod za določitev nove meje naravnega rezervata.

V prvi polovici marca smo se s predstavnico MOP Jano Vidic večkrat sestali na delovnih sestankih, namenjenih predvsem opredelitvi vsebin glavnih vsebinskih členov uredbe, kot so varstveni režim, usmeritve v vplivnem pasu, ki ga z novo uredbo določamo, ter upravljalvske naloge. Pripravili smo tudi osnutek izhodišč za obiskovanje rezervata na podlagi obstoječe Odredbe o obiskovanju in zadrževanju ter izkušenj. Pregledi in dopolnitve strokovnih podlag in nastajajočega pravnega akta so potekali tudi v drugi polovici marca in v aprilu, 7. aprila smo s predstavnico ZRSVN Barbaro Vidmar tudi zarisali novo mejo rezervata. V maju smo nadaljevali z delom in pridobili tudi pozitivno mnenje Telekom Slovenije, d.d., v zvezi s širjenjem rezervata na zemljišče v lasti Telekom, ki je v naravi naravovarstveno pomembno močvirje – gnezditveni habitat v rezervatu varovanih vrst ptic. Prejeli smo tudi njihov uradni odgovor, v katerem se strinjajo s širjenjem naravnega rezervata na dotični parceli in predlagajo njihovo parcelacijo in odkup. Skupaj z ZRSVN smo opravili tudi terenski ogled s predstavnikom Telekom v Kopru g. Brečevičem, namenjen natančni preveritvi meje. V obdobju od junija do julija 2011 smo nadaljevali s pregledi in dopolnitvami novih dopolnjenih verzij uredbe.

Pobuda za začetek postopka priprave nove uredbe je prišla v preteklih letih tudi s strani Ministrstva za promet zaradi neustrezno zarisane meje NRSZ na odseku vzdolž HC Ljubljana-Koper, kjer meja rezervata na delu sega prav na cestišče, in ni ustrezno zarisana. Ker ZNRŠZ prepoveduje vse posege v naravnem rezervatu z izjemo obnove habitatov in izgradnje infrastrukture za obiskovanje, so se predstavniki MP in organizacij, ki pripravljajo nov državni lokacijski načrt za odcep HC Koper-Dragonja, ki se v notranjost Istre usmeri prav pri Škocjanskem zatoku, namreč znašli v težavah, saj brez popravkov meje rezervata ne morejo nadaljevati s pripravo in sprejemom DLN. V okviru priprave tega prostorskega akta smo 17. marca opravili terenski ogled stičnega območja vzdolž HC oziroma Jezerca s predstavniki MOP-DP, DDC ter projektanti ceste. Rezultat sestanka je bil dogovor, da pri izvedbi del pri gradnji odseka Koper-Dragonja ne bodo posegali preko Parenzane z izjemo sonaravne ureditve nekaterih večjih meteornih izpustov na območje Škocjanskega zatoka in da bo tudi meja DLN ostala na robu kolesarske steze. Pri določanju nove meje NRSZ smo mejo vzdolž Parenzane premaknili na rob kolesarske steze, tako da je le-ta izven rezervata in se na ta način tudi ne prekriva z omenjenim DLN.

Med tehničnimi rešitvami v okviru omenjenega DLN je bil tudi odprt zadrževalnik, ki so ga zaradi pomanjkanja prostora želeli umestiti na območje Škocjanskega zatoka – konkretna predlagana lokacija je bila SV od Jezerca na predelu med železniško progo in Parenzano, ki ga trenutno prerašča gozdič bele vrbe in toploljubno grmičevje, v rezervatu varovana habitata. V začetku maja smo prejeli uradni dopis MOP-DP, naj preučimo možnost umestitve te tehnične rešitve na območju NRSZ.

Kot že izhaja iz predhodnega mnenja Zavoda RS za varstvo narave, OE Piran, št. 7-III-79/7-O-10/BV z dne 12.5.2011 so predlagani posegi v nasprotju z varstvenim režimom, opredeljenim v Zakonu o naravnem rezervatu Škocjanski zatok, kot tudi z drugimi statusi območja ter cilji omrežja Natura 2000. Predlagani zemeljski zadrževalniki so na ozkem varovalnem drevesno-grmovnem pasu med HC ter habitati varovanih vrst še dodatno nesprejemljivi tudi zato, ker pomenijo trajen poseg v že vzpostavljeno in funkcionalno drevesno-grmovno bariero, ki se na relativno velikem vodnem območju zadrževalnika ne bi mogla več vzpostaviti. Ocenili smo, da je predlagana rešitev v takšni obliki in obsegu z vidika varstva narave in upravljanja naravnega rezervata Škocjanski zatok neprimerna in nesprejemljiva in takšno mnenje poslali na MOP-DP.

Z akterji pri načrtovanju HC Koper-Dragonja smo se ponovno sestali 10. novembra in ponovno proučili možnosti za umeščanje zadrževalnikov na drugih lokacijah na robu NR

Škocjanski zatok ob obstoječi hitri cesti. Od načrtovalcev po tem sestanku nismo prejeli nobene dokumentacije z novimi predlogi.

MOP je pred javno objavo osnutka uredbe na svojih spletnih straneh le-to sredi novembra po e-pošti poslal v neformalno mnenje na MO Koper. Občina se je odzvala s celim spiskom po našem mnenju pretežno neutemeljenih pripomb in celo od Vlade RS zahtevala, da ustavi postopek medsektorskega usklajevanja, ki se niti ni začel in kar smo jim neformalno tudi razložili pred pošiljanjem. Odtlej postopki sprejemanja uredbe niso napredovali, delno tudi zaradi predčasnih volitev in političnih razmer v državi.

2. Lastninjenje zemljišč v skladu z 171. členom ZON

Zaradi neurejenega lastništva zemljišč v naravnem rezervatu Škocjanski zatok smo se doslej soočali s številnimi težavami, predvsem pri pridobivanju gradbenih dovoljenj za načrtovane posege v rezervatu, zaradi česar je prihajalo tudi do daljših zamud pri pripravi ali izvedbi investicij. V zvezi s tem smo v zadnjih letih MOP, pa tudi ARSO, saj gre v rezervatu v večji meri za zemljišča, ki so bila ob zavarovanju v Zemljiški knjigi vpisana kot družbena lastnina in tako predmet lastninjenja v skladu s 171. členom ZON, redno opozarjali na nujnost izdaje ugotovitvenih odločb za ta zemljišča in s tem prenosom lastništva na državo. V letu 2009 so bila na ta način lastninjena prva štiri zemljišča v naravnem rezervatu, potrebna za pridobitev gradbenega dovoljenja za objekte v NR Škocjanski zatok.

Na našo pobudo smo se v zvezi s to problematiko sestali 9. februarja s predstavniki MOP-Sektorja za ohranjanje narave in mag. Adrijano Viler Kovačič z ARSO, ki je pojasnila, da na ARSO tovrstni postopki ne tečejo zaradi popolne kadrovske podhranjenosti Agencije za tovrstne naloge. Predlagala je, da kot upravljavec prevzamemo aktivno vlogo pri pripravi dokumentov v postopku lastninjenja, ki jih bodo potem na ARSO pregledali, dopolnili in pošiljali dosedanjim zemljiško-knjižnim lastnikom in drugim strankam v postopku. Glede na visoko prioriteto te naloge in nujnost njene izvedbe smo pristali na tak način izvedbe.

Z delom smo pričeli takoj in pripravili sezname parcel glede na dotedanje lastnike in lokacijo (v NRŠZ ali le znotraj meja UN). 23. februarja smo se sestali na prvem delovnem sestanku na ARSO z go. Viler Kovačič in informatikom in pregledali lokacije parcel glede na uradno mejo rezervata, dorekli vsebino kart, potrebnih kot priloge k uvodnemu dopisu o nameri lastninjenja po 171. členu ZON, ter razdelili naloge za nadaljnje delo. Kot je izhajalo iz predhodnega dogovora smo na DOPPS prevzeli pripravo dopisov na podlagi vzorcev iz prejšnjega postopka lastninjenja v 2009, ARSO pa pregled in finalizacijo vseh teh dokumentov in njihovo uradno pošiljanje MOK in Luki Koper, d.d., ki sta bila kot upravljavca DL v NRŠZ stranki v postopku izdaje ugotovitvene odločbe po ZON. Aktivnosti smo izvajali tako, da so bile končne verzije dopisov pripravljene do naslednjih rokov:

- dopisa o nameri lastninjenja s pozivom k posredovanju pripomb do 9. marca z rokom za posredovanje pripomb do 25. marca;
- pregled pripomb obeh upravljavcev DL do 7. aprila, pri katerih je bilo ugotovljeno, da stranki ne navajata nobenih novih dejstev, ki bi jih bilo treba upoštevati v postopku izdaje ugotovitvenih odločb;
- izdaja delnih odločb o lastninjenju do 21. aprila, ki ji je sledila pritožba MOK v prvi polovici maja 2011;
- proučitev pritožbe MOK in priprava obrazložitve za odstop pritožbe II. stopnji na MOP do 1. junija;

- parcela št. 1569/102, v izmeri 5.936 m², k.o. Koper, ki je bila do izdaje delne odločbe o lastninjenju kot DL še v upravljanju Luke Koper, d.d., je že postala pravnomočna, sledi le še vpis v ZK, ki ga bo izvedel ARSO.

30. septembra se je vodja rezervata sestala z go. Adrijano Viler Kovačič, ki vodi postopke lastninjenja zemljišč. Istega dne je ARSO prejela odločitev II. stopnje na pritožbo MOK, ki se zavrne. Konec novembra so z ARSO preverili na Upravnem sodišču in izvedeli, da zoper odločbo I. stopnje ni bil sprožen noben upravni spor. S tem je bila odločba o lastninjenju ustrezna podlaga za vpis v zemljiško knjigo. Nadaljnje postopke v zvezi s tem vodi ARSO.

Poleg sodelovanja v teh dveh postopkih lastninjenja pa smo pri podjetju DDC svetovanje inženiring, d.o.o., preverili tudi pravilen način lastninjenja parcele, ki je zavedena kot DL v upravljanju Skupnosti za ceste. Ker v celoti leži znotraj NRŠZ in znotraj UN za območje NRŠZ, je namreč DDC v okviru lastninjenja zemljišč pri gradnji cest ni vključil v postopke, ki jih vodi. Postopek lastninjenja te parcele bo ravno tako moral izvesti ARSO z naslovlitvijo vloge za pridobitev sklepa Vlade RS o prenosu pravice upravljanja z zemljiščem.

3. Zahtevek MOK po nadomestnih zemljiščih ali odškodnini

Dne 18. julija smo se udeležili sestanka na MOP, ki ga je sprožil zahtevek MOK po nadomestnih zemljiščih ali odškodnini. Na sestanku je vodja rezervata prevzela nalogo pregleda historičnih dokumentov, ki izkazujejo stanje območja Škocjanskega zatoka pred zavarovanjem. Po pregledu arhivov DOPPS, ZVN-OE Piran in Zavoda za kulturno dediščino Piran ter pogovorih z tistimi sodelavci navedenih organizacij, ki so na zavarovanju območja delali že prej, je bil pripravljen dokument z naslovom Zapis ugotovitev pregleda zbrane dokumentacije o Škocjanskem zatoku pred prvim interventnim zavarovanjem leta 1993, ki vsebuje kronologijo planov, podlag, posegov in ohranjanja Škocjanskega zaliva/ zatoka do leta 1993 ter navaja zanimivejše dokumente, predvsem korespondenco, iz obdobja od leta 1984 do 1993 – faza priprave in dopolnitev Dolgoročnega plana občine Koper za obdobje 1986 do 2000.

PRILOGE K LETNEMU POROČILU

Priloga 1: Tabela porabe in pridobivanja finančnih sredstev v obdobju od 1.1.2011 do 31.12.2011 s Poročilom o porabi sredstev iz naslova presežka prihodkov nad odhodki Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS

Priloga 2: Pregled stroškov izvedbe programa dela NR Škocjanski zatok za leto 2011 po ciljeh in virih

PRILOGA 1

Tabela porabe in pridobivanja finančnih sredstev v obdobju od 1.1.2011 do 31.12.2011

UKREPI	REALIZACIJA 2011			
	Mat.in storitve	Investicije	Plače	SKUPAJ
STROŠKI				
1.2. Vgradnja zapornic - PZI za zapornico jarek9		4.260		4.260
1.2. Vgradnja zapornic - izvedba zapornice jarek9		0		0
1.5. Upravljanje vegetacije - komunalni mulčer, bager	4.435			4.435
1.8. Raziskave in monitoring favne in flore	11.516			11.516
2.2. Pašne živali, upravljanje	4.212			4.212
2.2. Ograja z električnim pastirjem	0			0
3.2. Elektrifikacija zapornic na mor.kanal	1.079	0		1.079
3.3. Monitoring nevretenčarjev v laguni	6.496			6.496
5.4. Sadike grmovnic - obm. pod ank.vpadnico		0		0
6.4. Strok. podlage/ izhodišča za sanacijo Jezerca	7.469			7.469
8.1. Oblikovna nadgradnja spletne strani	3.640			3.640
9.3. Projekt notranje opreme in grafične signalizacije		0		0
9.4-6. Gradnja objektov, nadzor		0		0
10.2. Nadaljnja snemanja in produkcija filmov, vodniček	6.400			6.400
10.4. Izobraževanje	0			0
13.4. Računalniška oprema, uniforme	3.095	1.700		4.795
Program 2011 - plače			172.004	172.004
Program 2011 - režijski in potni str., upr.stroški	37.184			37.184
SKUPAJ PROGRAM	85.527	5.960	172.004	263.491
PRIHODKI	REALIZACIJA 2011			
MOP-PP 2143	81.627	4.260	172.004	257.891
DOPPS - prihodki rezervata		1.700		1.700
Luka Koper d.d. - sponzorstvo iz Sklada ŽSP	3.000			3.000
DOPPS - prihodki rezervata (prenos v 2012)		2.532		2.532
Zav.Triglav - prevod vodnička v it.jezik	900			900
SKUPAJ PROGRAM	85.527	8.492	172.004	266.023

Na podlagi Zakona o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti (Uradni list RS, št. 53/2007) vodimo odhodke in prihodke iz opravljanja dejavnosti javne službe upravljanja naravnega rezervata Škocjanski zatok na posebnih stroškovnih mestih v skladu s sodili, revidiranimi in s strani revizorke Milene Gorjup s.p. in potrjenimi v Revizijskem poročilu o preveritvi objektivne upravičenosti sodil z dne 28.2.2008.

Poročilo o porabi sredstev iz naslova presežka prihodkov nad odhodki Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS

DOPPS je vsa dodeljena sredstva iz presežka prihodkov nad odhodki Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS namenil za izvedbo ukrepa 9.5. Izgradnja centra za obiskovalce s spremljajočimi manipulativnimi površinami (vključno s hlevom z oboro) in centralne opazovalnice na Bertoški bonifiki. Sredstva predstavljajo nacionalno sofinanciranje projekta Objekti v naravnem rezervatu Škocjanski zatok in jih do 31.12.2011 upravljaavec zaradi zamude pri začetku investicije ni črpal, s podpisom tripartitne pogodbe med izvajalcem inženiringa in strokovnega nadzorstva projekta Lokainženiring d.o.o., naročnikom MOP in sofinancerjem DOPPS pa smo prevzeli finančne obveznosti, navedene v spodnji tabeli:

	Izdan račun	ZNESEK SKUPAJ Z DDV	Delež naročnika	Delež sofinancerja	V deležu naročnika - MOP PP 2443
1.	1.12.2011	2.400,00	0,00	2.400,00	0,00
2.	1.3.2012	720,00	720,00	0,00	188,46
3.	1.9.2012	840,00	840,00	0,00	219,87
4.	1.12.2012	6.240,00	6.240,00	0,00	1.633,35
5.	1.3.2013	5.640,00	5.640,00	0,00	1.476,29
6.	1.6.2013	5.760,00	5.760,00	0,00	1.507,70
7.	31.8.2013 (ob zaključku del)	2.400,00	1.270,10	1.129,90	332,45
	SKUPAJ	24.000,00	20.470,10	3.529,90	5.358,14

Zaradi izteka obdobja, ki je v obeh pogodbah predvideno za izvedbo načrtovanih ukrepov, ki se financirajo, smo 31.12.2010 sklenili aneksa k obema pogodbama, s katerima se je financiranje ukrepov podaljšalo do 31.12.2012.

Pri usklajevanjih virov za izvedbo projekta se je tudi izkazalo, da bo pridobljenih nekaj več ESRR sredstev, zato se je potrebna vrednost sofinancerskega vložka iz sredstev Sklada iz predvidenih 500.354,69 eur znižala na 481.907,12 eur. Zmanjšanje gre na račun presežka leta 2007, načrtovana in dejansko potrebna sofinancerska sredstva pa so prikazana v spodnjih dveh tabelah.

a) s pogodbami in programom dela načrtovana sofinancerska sredstva za ukrep 9.5 v okviru projekta Objekti v naravnem rezervatu Škocjanski zatok

ukrep	sredstva
9.5. Izgradnja centra za obiskovalce s spremljajočimi manipulativnimi površinami (vključno s hlevom z oboro) in centralne opazovalnice na Bertoški bonifiki	296.645,69 EUR (presežek 2005-06)
	203.709,00 EUR (presežek 2007)
SKUPAJ	500.354,69 EUR

b) dejansko potrebna sofinancerska sredstva za ukrep 9.5 v okviru projekta

ukrep	sredstva
9.5. Izgradnja centra za obiskovalce s spremljajočimi manipulativnimi površinami (vključno s hlevom z oboro) in centralne opazovalnice na Bertoški bonifiki	296.645,69 EUR (presežek 2005-06)
	185.261,43 EUR (presežek 2007)
SKUPAJ	481.907,12 EUR

Ker bo zaradi zamud pri začetku gradnje objektov potrebna še ena novelacija investicijskega programa, se bodo najverjetneje zgornji zneski še malenkost spremenili.

Neporabljeni del sredstev se po koncu leta prenese v prihodnje proračunsko obdobje, razliko v višini 18.447,57 eur (oziroma v skladu z novo novelacijo investicijskega programa) pa bo DOPPS v predlogu naslednjih programov dela namenil za druge potrebne ureditve v rezervatu v okviru ukrepa 9.5 ali za druge primerne ukrepe, seveda na podlagi predhodne potrditve v okviru programa dela in po potrebi sklenitve ustreznega aneksa k tripartitni pogodbi s Skladom.

PRILOGA 2

Pregled stroškov izvedbe programa dela NR Škocjanski zatok za leto 2011 po ciljih in virih